A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

א ציימונג וועלכע נים פרייהייט פון אייסדרוק צו אלע שיכטן

VOLUME VII No 2852 Toronto, Wednesday December 8 1920 — כז כסלו תרפא מקץ תרפא — טאראנטא, מיטוואך דער 8-טער דעצעמבער, 1920 — PRICE THREE CENTS

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

סענעדעס פארשלאג אפצושאפען אר-טיקעל 10 אפגעלייגט אויף א יאהר

זשענעוא, דעצעמבער, 7.

די קענעדער דעלעגאציע צו דער נאציאנען ליגע איז אביסעל ענטוישט אין בזר דעם וואס איהר פארשלאג איבר־צושטעלן ארטיקעל צעהן פון דער נאציאנען ליגע קאנסטיטוציע איז אפגע־לייגט געווארען אויף א יאהר צייט.

ארטיקעל צעהן לויטעס: אז די נאציאנען ליגע פרעגט זיך אונטער צו פארלאנגען אלע איהרע אנגעשלאסענע מיטגלידער אפצוהיטן די נאציאנאלע פון זייערע טעריטאריעס. דאס הייסט, אז אין פאל פון אן איבערפאל פון איין לאנד אויפ׳ן צווייטען זענען די מיטגלי־דער פון דער ליגע מחויב צו שיקען אן ארמיי צו פארטיידיגען דאס באפאלענע לאנד.

אימבאשטימטע גרענעצען

פארלייענדיג דעם פארשלאג פון דער קענעדער דעלעגאציע, האט כ. מ. ראזע אנגעוויזען דאס ביי דער איצטי־גער צייט געפינען זיך אזעלכע לענדער וועמעס גרענעצען זענען ניט פעסט באש־טימט, און אין א קד אנדערע ווערטער דער זענען די פעלקער אומציפיריערן מיט די באשטימטע טעריטאריעס. ביישפילען

נייע שפורען ווערען אונטערזוכט וועגען דער פארשווינדונג פון אטבראזיז סמאל

אין פאריז קרייזען הערען זיך ווידער קלאנגען וועגען שפורען וואו עס געפינט זיך דער פארשוואונדענער טהייר אטער מענדעלשער מיליאנער אטבראזיז דזשיי. סמאל וואס איז פארפאלען גע־וואָרען זינט דעם 2-טען דצמבער 1919.

די פאליציי שוויגט נאטירלוך, וועגען די אלע קלאנגען. עס ווייזט אויס דעשעקטיוו מיטשער אונטערזוכט די קלאנגען.

עס ווייזט אויך אויס דאס די פאר־ליציי זוכט אויסצוגעפינען א שפור דורך די מענשען וואס האבען געזעהן מר. סמאל׳ן אין אזעלכע פון 2-טען דעצעמ־בער.

4 פערזאן האבען איהם זיבער געזעהען

אויף וויפיעל מען ווייסט איצט האט סטריט.

חרב כערליז און הרב זלאטניק זונטאג איז טאראנטא

ביי דער ערשטער מורחים קאנווענ־שאן וואס ווערט ערעפענט סימענדען זונטאג און פרוינ דזשארדזש האטעל, ווערען אנווזענד זיין הרב מאיר בערלין דער פרעזידענט פון דער אמעריקאנע־מזרחים ארגאניזאציע און אויך הרב זלאטניק דער גענעראל סעקרעטאר פון מזרחים ארגאניזאציע פון פוילען.

איבערגעבענדיג די אויבערשטע ידיעה וואס איז דערהאלטען געווארען פון מאנ־טרעאל צו מר. י. באניק, האט הרב גאר־דאן אויך געזאגט דאס עס ווערט ער־וואַרטעט א גרויסע צאהל דעלעגאטען פון קאנווענשאן. עס זענען שוין פארהאנען ארום פופציג דעלעגאטען. אבער עס וועט זיין א פיעל גרעסערע צאהל.

אלע איינצעלהייטען וועגען דער קאנ־ווענשאן וועלען זיין אנאונסירט מארגען אין דיעזער צייטונג.

העצען די ארמיי צו א רעוואלוציע

לאנדאן, דעצעמבער, 7.

סער ארטשיבאלד ווייאוסמאן, דער פארלאמענט סעקרעטאר פונ׳ם קריעגס מיניסטעריום האט געענטפערט אויף אן אנפראגע אין פארלאמענט דאס ער ווייסט נאנץ גוט אז עס ווערען געמאכט פאר־וויסען אויפמעטענען די ארמיי אין אנד טערנאבען זייער לאיאליטעט.

סער ארטשיבאלד האט געזאגט אז דאס איז דו ארבייט פון עקסטרעמע רע־וואָלוציאנערען און אז עס ווערען אנגע־נומען אלע מיטלען צו שטערען זייער ארב־בייט.

ער האט אויך געזאגט אז עס איז ניט ראטזאם צו פארעפענטליכען די מיטלען וואס ווערען אנגענומען.

פארהרט אפ נאך אייראפא

שמואל שראט פון דער באוואוסטער שיפס־מאטער קאפלאן און שראט, 92 קוין סטריט וועסט, פארהרט הייטיג אוועגט אפ קיין נייארק, פון וואנען ער וועט אפפאהרען קיין אייראפא אין די אינטערעסען פון דער שיפס־קאמפאני.

ש. שראט וועט אויף זיין באזוך זיך אפשטעלען אין גאליציען, רומעניען און ליטא, וואו ער וועט ספעציעל אונטער־זיין אויפזיכט אנפיהרען די ארבייט וועל־כע איז דא אין אפים אונטערגעמען גע־וואָרען.

מחזון האיינען א גאנץ יאהר אין קענעדע

וואשינגטאן, דעצעמבער, 7.

אין דעם כול וואס ווערט איצט פארגעשלאגען פאר׳ן קאנגרעס אפשר־שטעלען די איינוואנדערונג אויף דער פרא־גע: „ווי אלט?״ אין האט רעפאבליק־דירט אין די האוזאמקייט פון נעבען שמייז צו א פארברעכער זאל איבערגעלאָ־זען ווערען צו באשטימטן פאר׳ן ריכטער אליין.

גלייכט ניט אין די געפענגניש מיטלען

דאס קערקווירדיגע אין דאס, וואס ריכטער קאוסטוואלטה האט געכטען אין א רעדע פאר דער דעצעמבער כע־סיע פון דער גהענד דזשורי ערקלערט, אז מען מוז זעהען צו רעפארמירען די פארברעכער, וואָרום דאס וועט זיי פיעל מערער האלפען ווי געפענגניש שטראפען.

די באראטונג פון די מערדזשיסט־רייטס האט באשלאסען צו פארלאנגען פון דער אנטאריא רעגיערונג צו געבען זיי דאס געזעצליכע רעכט צו פארטיי־לען שמייז.

האלט איידעל מיטינגען אין „זשורנאל האל״

אין הויז פון „אידישען זשורנאל״ איז איצט פארהאנען זעהר א שעהן פלאץ אפצוהאלטען פארזאמלונגען. דאס פלאץ איז ניידעקאָרירט, און נעהמט אריין ארום דריי הונדערט מענשען. ארגאניזאציעס און פאר־איינען קאנען זיך ווענדען א נאנצען טאג נאך אויסקינסטע וועגען דינגען דעם־האל פאר מיטינגען. צו אנאנ־ציהען א פארזאמלונג אין „זשורנאל האל״ וועט זעהר פיעל העלפען צו געהענען דאס פלאץ. דער פרייז אין בעסטע. די באקיוועמליכקייטען די

פרעזידענט ווילסאן באקומט דעם נאבעל שלום פרייז

לאנדאן, דעצעמבער, 7.

עס ווערט דא אנאנסירט דאס דעם 10טען דעצעמבער וועט געגעבען ווערען צו פרעזידענט ווילסאן דער נאבעל פרייז פאר מאכען שלום אין דער איצטיגער מלחמה.

דער נאבעל שלום פרייז טרעפט אן ארום פעלציג מעזענטס דאלאר. דאס אין א פינסטער פון דעם פראצענט אויף די 9 מיליאן דאלאר וואס דער שוועדישער וויסענשאפטסמאן אלפרעד נאבער האט איבערגעלאזען פאר דיעזען צוועק.

נאבעל איז געווען דער ערפינדער פון דינאמיט. ער איז געשטאָרבען אין יאהר 1896.

ענגלאנד שיקט א ספעציעלען שליח נאך אמעריקא וועגען מאנדאטען פראנע

לאנדאן, דעצעמבער, 7.

אכשטאט צו ענטפערען די פאראייי־נגטע שטאאטען אויף דער נאטע וואס בטויס סעקרעטערי פאלבי האט געשיקט פארלאנגענדיג דאס די פאראייניגטע שטאאטען זאלען האבען א דעה אין דער פארגאנדערטיילונג און באשטימונג פון די מאנדאטען, שיקט די ענגלישע רע־גירונג א ספעציעלען שליח קיין מואר שינגטאן דורכצורעדען זיך וועגען דעם נאנצען ענין. דער שליח איז סר דזשאהן קעדמען, איינער פון די גרעסטע אויל עקספערטען אין ענגלאנד.

די אורזאכע פארוואס עס ווערט נעשיקט דער אויל־עקספערט איז דאס וואס די פאראייניגטע שטאאטען האט אין איהר נאטע אנגעוויזען דאס זי האט געראלפען ברעגען דעם זיעג פאר די אליאירטע, און אויב ענגלאנד וויל באר־ארבייטען די גרויסע אויל קוואלען פון מעסאפאטאמיען, וואו זי האט א מאנ־דאט, וויל אבער די שטאאטען אויף דאבען א גלייכע געלעגענהייט אין די נעצען פון די אויל קוואלען.

ווידער קאנפערענצען איינצושטעלען גוטע באציהונגען צווישען אידען און פאליאקען

(ספעציעלע קייבעל צום „אידישען זשורנאל״)

וואַרשא, דעצעמבער, 7. (א. ק. ב.) — איינאן דאשינסקי, מיצע־רענט פון דעם פוילישען מאבינעט און פיהרער פון די פוילישע סאציאליסטן האט ארויסגעשיקט פערזענליכע איינלאדונגען צו די אידישע דעפוטאטען אויף צו פארשטערען פון אלע אידישע פארטייען אין פוילין אין מאנפערענץ מיט די פוילישע פארשטעהער איינצושטעלען א פריינדליכע פערהעלטניס צווישען די אידען און פאליאקען. דער מאנפערענץ וועט זיך אנפאנגען דעם 7טען דעצעמבער.

אידען וועלען שטימען ווילנא אל פארבלייבען ביי ליטא און ניט ביי פוילען

דאנציג, דעצעמבער, 7 (א. ק. ב.) — הר. ווינארסקי און רד. שאטאנ־ביידע זעהר פראמינענטע בלק טוער, האבען ערקלערט פאר פרעסע פארשטע־הער דאס מיט זייער מיינונג הלען די אידען פון ווילנא, מען עס וועט פרעגען צו א פאלקס אפשטימונג צו וועמען ווילנא זאל באלאנגען, שטימען אז ווילנא זאל האבען ווילנא אונטער איהר רשות. די צוויי אידישע פארשטעהער האבען ערקלערהרט דאס די אידען פון ווילנא ווייסען נאנץ גוט אז אונטער א פוילישען רעגיערונג פאנען זיי קוימאל ניט האבען אזעלכע פרעווילעגיעס און פרייהייטען ווי זיי וועלען האבען אונטער ליטא.

אמעריקאנער ציוניסטען איינשטימיג מיט די קרן היסוד פלענער, זאגט זשאבאטינסקי

לאנדאן, דעצעמבער, 7. (א. ק. ב.) — פאר א פארשטעהער פון אינפאר־מיורא האט וולאדימיר זשאבאטינסקי, דער דירעקטאר פון דעם קרן היסוד, ער־קלערט דאס די באשלוסען פון דער באפאלר קאנווענשאן פון די אמעריקאנע־ציוניסטען איז כמעט ניטא קיין וויכטיגער אונטערשייד פון די אפגעמאכטע ברענציפען פון דעם קרן היסוד. זשאבאטינסקי האט געזאגט דאס ער האט שוין דערהאלטען די איינצעלהייטען וועגען יענע באשלוסען און ער ווייסט שוין מיט זיכער אז דער אמעריקאנער פאלן איז כמעט דער זעלבער.

פראפעסאר ח. ווייצמאן זעט אלעס אריסגלייכען

זשאבאטינסקי האט אויך ערקלערהרט דאס נאכדעם ווי פראפעסאר ח. ווייצמאן וועט קומען קיין אמעריקא [illegible] פיהרער פון די אמעריקאנער ציוניסטען.

דר. מאקס נארדו געפעהרליך קראנק אויף לונגען אנצינדונג

פאריז, דעצעמבער, 7. (א. ק. ב.) — דר. מאקס נארדו, דער באריהמטער ציוניסטישער פיהרער, איז דא געפעהרליך קראנק געווארען אויף לונגען אנצינדונג.

קלאנג אז פוילישער אמבאסאדאר זעט צוריקגעצויגען ווערען פון וואשינגטאן

לאנדאן, דעצעמבער, 7. (א. ק. ב.) — א ידיעה פון וואַרשע מעלדעט אז דארטען איז פארשפרייט א קלאנג דאס פרינץ ליובאמירסקי, דער פוילי־שער געזאנדטער נאך וואשינגטאן וועט צוריקגעצויגען ווערען אין וועט געשיקט ווערען נאך בוקארעסט.

וועלען אינטערנירען אלע פליכטלינגע פון אוקראינע

וויען, דעצעמבער, 7. (א. ק. ב.) — עס ווערט אחשר געמאלדען דאס די רומעניש רעגיערונג האט באשלאסען צו אינטערנירען אלע פליכטלינגע פון אוקראינע וואס געפינען זיך אין באסאראביען. די גרעסטע צאהל פון די פליכ־טלינגע זענען אידען.

פעטליוראס אפיציעלע זענען אנגעקומען אין טשענסטאכאוו

לאנדאן, דעצעמבער, 7. (א. ק. ב.) — פון טשענסטאכאוו קומט אַרויס א ידיעה דאס דער אפפערער שטאב פון גענעראל פעטליורא זענען יאהין אנ־קומען לעצטען דאנערשטאג.

פאנראם ארגאניזאציע פון אנגארן באקומט פולע אויטאנאמיע

וויען, דעצעמבער, 7. (א. ק. ב.) — פון בודאפעסט קומט א רשמ׳ דאס דער אונגארישער אינערען מיניסטער האט שוועדע אוצרות מיט געלט פון דער פינדונג וואס פראפעסאר ערהליך האט געמאכט מיט זיין רפואה צו סיר־וואס איז באקאנט אונטער׳ן נאמען 606. אבער די רעזולטאטן דער רפואה האבען אונטערגעדרוקט די רפואה אונטער׳ן נאמען „סוואסטיקא״ וואס דאס באטייט שטענדיג דריין פון אידישען בלוט״.

דייטשלאנד וויל אויסכאפען ביי עקאנד דעם רוסישען האנדעל

בערלין, דעצעמבער, 7.

עס איז שוין איצט באשטימט אז אין איינינע טעג ארום דעט דייטשלאנד מאכען דעם ערשטען אפציעלען שריט אפצושליסען א האנדעלס טראקטאט מיט׳ן סאוועטען רוסלאנד. ביים ענדע פון היינטיגער וואך וועט אפגעשיקט ווע־ערען קיין רוסלאנד א ספעציעלער שליח אנצופאנגען די פארהאנדלונגען.

דער שליח וועט זיין א יתנגערמאן, וואס איז איצט פארבונדען מיט׳ן אוי־סמ׳ן מיניסטעריום. אזעלכער וואס

ווידעד איהר געבען א פאפאהרענדיג חלק

אפפאהרענדיג פון ענגלאנד, האט סער דזשאהן געזאגט דאס ענגלאנד גע־דענקט נאנץ גוט די מיבות וואס די שטאאטען האט געטון צו ענגלאנד גע־בענדיג איהר אויל אין דער צייט פון דער מלחמה, און ער וועט פארזיכערן אמעריקא די בעסטע מעגליכקייטען.

וויל פרייהייט פאר אנדערע אויך

עס ווערט געזאגט דאס די פאראייי־נגטע שטאאטען פארדינט אבער ניט נאר פאר זיך דאס גלייכע רעכטע נאר פאר אלע אנדערע פעלקער. די שטאאר־טען פאדערט, אז דער אפגעמאכטער שלום זאל ניט זיין אויף אזא באזיס וואס זאל איבערלאזען אומציפרידענע פעלקער כדי צו פארמיידען מלחמות גלייך דער צוויטער.

פרעזידענט ווילסאן וועט דאר־רום שטעלען א פארדערונג אז אין אלע מאנדאטען לענדער זאל געמאכט ווערען אן אפענע טיר פאר אלע פעלקער.

פוסטע קלאנגען וועגען דער ט. איטאן קאמפאניע

קלאנגען וועגען דעם אז דיט. איטאן קאמפאניע האט בדעה צו פארמאכען געוויסע טיילען פון איהר בעשעפט אדער אז אנדערע קאפיטאליסטען וועלען זי איבערנעהמען זענען ענטשידען אפגעלייג־עגנט געווארען פון סער דזשאהן איטאן אליין לעצטען מאנטאג נאכט ביי א באנקעט וואס די דירעקטאָרען און מע־נעדזשערס האבען געמאכט פאר מר. איטאן. „עס איז נישא גענוג געזאגט אין דער נאנצער וועלט״, האט סער דזשאהן איטאן געזאגט, „אפצוקויפען מיין טאטענס נאמען.

קלאנגען פארשפרייטען זיך יעדען קריסטמעס

שוין זייט א פאר יאהר אז אין דער קריסטמעס צייט פארשפרייטען זיך עפעס קלאנגען וועגען דער ט. איטאן קאמפאניע, כיט צוויי יאהר צוריק האט א וואראזשבעטקע געזאגט אז א פראד וועט זיך איינברעכען. אנאנדערש מאר איז געווען עפעס אן עהנליכער קלאנ־ג. דאס בילד איז ניט א פאר דאס בילד איז געמאהלען געווארען פון מר. ווילי גרייער.

פירמא האט ביים פארמאכען געזעצט טיילען פון איהר געשעפט.

אנאנדער קלאנג האט געזאגט דאס די ט. איטאן פירמא נעהמט איבער צו עגלישע קאפיטאליסטען אין די דענט און אז זיי וועגען אריין פופציג מיליאן דאלאר. דער קלאנג איז אפילו נאכגע־זאגט געווארען פון גאנץ פארשטענדיגע גשעשעפטסלייט. מען האט געפונען פאר שיעדענע הרויצים צו באראכטיגען דעם קלאנג. „מען האט געזאגט״ דאס די פירמא האט א סך סחורה און צוליעב די געפאלענע פרייזען קומט איהר אויס צו פארלירען א סך געלד. אזנאך אזעלכע פיטמע קלאנגען. סער דזשאהן האט איצט פארווישט אט די אלע קלאנגען.

ביי דער גרעעגעהייט האבען זיי אנ־געשטעלט פון די סטארס אין מאראנטא און ווינניפעג און מייל אידערס, פעק־א וואראזשבעטקע געזאגט אז א פראד וועט זיך איינברעכען. אנאנדערש מאר־טעגס פרעזענטירט סער דזשאהן איטאן מיט א בילד פון זיין פאטער דאס בילד איז געמאהלען געווארען פון וואבען צוריק ארויס א קלאנג אז דר. מר. ווילי גרייער.

רעניערונג מוז בייטען איהר שטעלונג

לאנדאן, דעצעמבער, 7.

ארטהור הענדערסאן, דער ארבייטער פיהרער וואס איז אפגעפאהרען מיט אן ארבייטער קאמיסיע נאך אירלאנד מיט דער האפנונג צו ברענגען צו א שלום, האט געכטען ביי זיין צוריקקומען ער־קלערהרט דאס אויצט איז פארהאנען די בעסטע געלעגענהייט צו ברענגען צו א פרידליכען אויסגלייך אין דער איריישער לאנד. דאס נאכגעמאלס איז שוין אויס־געמאטערט און מיער פון די אלע הריגות און הורבנות וואס ווערען געמאכט אין לאנד.

אבער די רעגיערונג וועט מוזען ביי־טען איהרע מעטאדען, האט הענדערסאן געזאגט. דאס וואס די רעגיערונג וויל אום עישט אונטערדריקען די אומרוהען און דערנאך האנדלען וועגען פריהען, וועט ניט שיינען, האט הענדערסאן בא־הויפטעט, וואָרום אזא מעטאָדע וועט נאך מעהר אויפברענגען דאס פאלק אין אירלאנד. דאס וועט הייסען אז די דעגי־ערונג וויל צוברעכען דעם גייסט פון איר־ישען פאלק.

וואס אנבאלאנגט אפשטעלען די אומ־רוהען, האט הענדערסאן געזאגט, אז ער איז אויבערצייגט אז אל עס זאלען זיך אנפאנגען [illegible] הענדלונגען וועלען אלע לאנד [illegible] לאנד ווירקען אפשטעלען די געשעענען.

נאך קעלטער

אויף היינט זאגט דער וועטער בויא: קעלטער און כמארגן.

דער אדריעטישער זשורנאל

THE HEBREW JOURNAL

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

א ציימונג וועלכע נים פרייהייט פון אייסדרוק צו אלע שיכטן

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

PRICE THREE CENTS

ווערען אויפגעלייגט אויף א יאהר

אמבראזיז סמאל

אין דער אמעריקאנער אינדוסטריע

אין דער אמעריקאנער אינדוסטריע

אין דער אמעריקאנער אינדוסטריע

אין דער אמעריקאנער אינדוסטריע

אין דער אמעריקאנער אינדוסטריע

אין דער אמעריקאנער אינדוסטריע

אין דער אמעריקאנער אינדוסטריע

אין דער אמעריקאנער אינדוסטריע

די חסידישע טאכטער

אן אריגינעלער ראמאן אוים דעם פוליש - חסידיש - אידישן לעבען

סעריעל געשריבען פאר „אידישן זשורנאל"

פון י. ב—ם

(114-טע פארזעצונג)

אין צימער איז שוין גוט פינסטער געווען. די נאכט האט געהאט אריינגערונגען און זיך צושפרייט איבעראל מיטן בעל הבית. אלעס האט אין שאסען אויסגעזעהן ווי ארומגעהילט אין שוין דעק, וואו עס איז קיין אונטער שיער געווען וואו עפעס הויבט זיך אן און וואו דאס ענדיגט זיך.

שיינדעלע האט זיך צוערשט גוט אויסגעווייגט. באנעצט דאס קישען דורך און דורך. נאכהער ווען זי האט דערפיהלט א דערגרינגערונג אביסעל, ווען די טרעהרען האבען גרינגער געמאכט שוערינקייט, וואס איז א גאנצען מאנ געראנגען איבער אירע פייצעס האט זי פארזיכטיג אויפגעהויבען דעם קאפ זיך אויסגעווישט די אויגען און געגומען באראכטען וואו זי געפינט זיך.

זי איז ארומגעפונ'ם בעט. מיט לאנגזאמע מרים צוגעגאנגען צו דער טיר הערלכע האט געפיהרט אין קיך, און פון וואנען עס האט זיך געזעהן א דינער ליכט פאס. וואס האט אריינגעבלישטשעט דורך דער קוים אפענער טיר. זי האט געפונען די טיר, און געהופען רחל'ען, שוער רוף איז אבער געבליבען ניט פארבעשטערט. רחל'ע איז ניט געווען, ערשט דאכאלס האט זי זיך געגאפט אז רחל'ע איז אוועק. בראנגען הירשלען.

שכעל איז זי צוגעלאפען צום שפיגעל צוערכט געמאכט איהרע האר, ארומגעוואשען איהר פארוויינט פנים און גענומען זיך איבערטון איהרע קליידער.

היינט איז א יום טוב ביי מיר, און דערפאר וועל איך אנטון מיינע יום טוב'דיגע קליידער, האט זי צו זיך גערעדט הקל הירשעל זיך אויך פרעהען אין מיין יום טוב.

אבער נאך איידער זי איז פארטיג געווארען מיט'ן איבערטון זיך, זיינען זיי ביידע הירשעל און רחל'ע אריינגעקומען אין צימער.

הירשעל איז געבליבען שטעהן ביי דער טיר, ווי ער וואלט ניט געוואלט ווייטער.

טער געהן. רחל'ע האט איהם גערופען אין צווייטען צימער. אבער ער האט זיך קאטעגאריש ענטזאגט. זי האט גע־ציפיהרען, און דערפאר האט זי גענומען זעהן אז ער איז ענטשלאסען עפעס דורכ־רופען שיינדעלען.

שיינדעלע איז אריינגעלאפען מיט ענטבלויזטע הענט, האלטענדיג אין מיטען אנטון איהר בלוזקע, און זע־הענדיג הירשעלען, איז זי ווילד צוגעלאפען צו איהם, אריבערגעוואָרפען איהרע נאקעטע הענט איבער זיין האלז, און זיך איינגעביסען אין זיינע ליפען.

א ווילע בלויז איז הירשעל געשטאנען א באוועגלאָזער. באלד אבער האט ער פרובירט זיך באפרייען פון שיינ־דעלעס אומארומגען. איהם איז ניט געווען צום הארצען איהרע קושען, און ער האט דערפיהלט עפעס מארנע פון זיי. ער האט געזוכט צו באפרייען זיך פון איהר. זי האט איהם אבער געהאלטען אזוי פעסטארומגענומען, אז ער האט זיך ניט געקענט באפרייען פון איהר.

רחל'ע איז געשטאנען און געזעהן, ווי ווילד שיינדעלע איז ארויפגעלאפען אויף הירשלען און זיך איינגעביסען אין זיינע ליפען. זי האט זיך דאהרום באר־טראכט אלס איבערינע, און ארויסגע־גאנגען פון צימער.

שיינדעלע האט דערפיהלט הירשעלס קאלטקייט צו איהר, און לאנגזאם זיך גענומען באפרייען פון איהם. זי האט זיך אויך דערזעהן א האלב נאקעטע שטאדק פארשעהמט, ארויסגעלאָזען א געשריי און אנטלאפען צוריק געהמען אויף זיך א בלוזקעלע.

הירשעל איז אזוי צוטומעלט געווארען פון איהר האנדלונג אז ער האט ניט גע־וואוסט וואס צו טון. איהר באנעגעניש האט איהם אזוי צוטומעלט אז ער האט ניט פארשטאנען וואס מיט איהר קומט אונזער פלאץ שליסט זיך אין צוויי וואכען ארום.

זי האט איהם אבער לאנג ניט געלאָ־זען טראכטען, זי איז באלד צוריקגעקומען אין צווייטען צימער. אבער ער האט אנגענומען הירשלען ביים האנט און איהם מיט גוואלד אריינ־געשלעפט אין צווייטען צימער, וואו זי האט איהם געצוואונגען זיך אוועק צו־זעצען לעבען איהר.

הירשעל האט ניט געוואגט צו הויי־דען א ווארט. ער האט בלויז געווארט ביז זי וועט אָנפאנגען, אנשטאט אבער אז זי זאָל איהם פרעגען, וועגען דעם וואָס ער האט ערווארטעט. האט זי גאר אָנגע־פאנגען צו ריידען מיט איהם וועגען זיין ארעסט.

האסט גענוג געליטען זייט דאמאלס? האט זי איהם געפרעגט.

הירשעל האט ניט געענטפערט.

וואס שווייגסטו? האט זי איהם איבערגעפרעגט, אפפרעסענדיג א קוש אויף זיינע ליפען.

צוליעב וואס טוסטו דאס, שיינדעלע? האט ער געפרעגט.

שיינדעלע איז געבליבען זיצען, ווי אָפּגעגאָסען מיט א קאלטען עמער וואסער, און געשווייגען.

נו! פארוואס שווייגסטו יעצט? האט הירשעל געפרעגט.

ווידער אמאָל האט שיינדעלע איהם געקושט אויף די ליפען.

(ווערט פארגעזעצט)

צו אלע סטארק־פערס פון די שוד־ביזנעס

איהר האט יעצט א געלעגענהייט צו קויפען

דרייסיג לאטס שיך

פון אלע סייזעס

צו ז. הר ביילינג פרייזען

קומט באזוכען

די יונייטעד מאנופעקט־שורינג שוה סייל

14 עדלייר סטריט וועסט

"You Are Under Weight, My Boy"

„איך טייס דאס".

„ווייסט אויך וואס דאס באטייט?"

„ניין".

דאס מיינט אז דיין קערפער באקומט ניט די ריכ־טיגע נאהרונג. דו עסט ניט די ריכטיגע שפייז, אדער דו באקומסט ניט די נאנצע ווערט פון די שפייזען וואס דו עסט! ווערסטו שנעל אויסגעמאטערט?"

„יא".

„און ווי אזוי געהסטו אן איך שיל?"

„ניט איכרייכ גוט".

„הער־זשע, איך וועל שיקען א רעפארט צו דיינע עלטערן, כדי זיי זאָלען וויסען וואָס מיט דיר איז, און איך פארלאנג פון דיר צו טון וואס איך וועל דיר הייסען, כדי דו זאָלסט קאָנען באקומען צוריק דיין נארמאלען געוויכט".

„זעהר גוט".

„דו קאָנסט קיינמאָל ניט ערוואַרטען צו האָבען שרעקלעך אין אטלעטישע איבונגען אדער אין שול אזוי לאנג ווי דיין בלוט איז דין דערפאר ווייל דו באקומסט ניט די ריכטיגע שפייז און דיינע נערוועז זענען פאר־שוואכט און אויסגעמאטערט".

„מיר וועלען זיך ניט שטארק אנשטרענגען ביי די איבונגען, איך האָב אנגעזאָגט דיינע עלטערן צו גע־בען דיר געוויס איינפאכע נארהאפטע שפייזען. איך האָב אויך אָנגעזאָגט דיינע עלטערן צו געברויכען דיר. טשייס'עס גריחיר פוד, כדי ריינער צו באקען דיין בלוט און אביסעל צו קרעפטיגען דיין נערוועז סיסטעמע".

„איז דאָס א מעדיצין?"

„יא. איך רעכען אז די מעגסט עס אזוי אָנרופען אָבער דאס איז אין נאנצען אנדערש פון אלע אנדערע מעדיצינען דערפאר ווייל עס בויט אויף דיינע צעלען געוועב, אנשטאט צו צישטערען די צעלען. דאס איז אן אויפבויער. דאס מאכט א גוטען אפעטיט, פארבע־סערט דאס פארדייען, און העלפט אריינצוכאפּען דעם נאנצען מצען פון די שפייזען וואס דו עסט. מיר האל־טען דאָ ניט זעהר פיעל פון מעדיצינען, אבער דר. טשייסעס גריחיר פוד האָט געהאלפען אזוי פיעל בחורים פון די וואס האָבען ניט געהאט גענוג געוויכט, דאס איך וויל ניט דורכלאוען די געלעגענהייט צו רעקאָמענ־דירען דאס".

„איך האָף אז עס וועט מיר אויך העלפען, וואָרום איך וואלט געגליכען צו קאָנען באווייזען אלע קונצען וואס יענע בחורים קאָנען אבער מיר דאכט זיך אז איך האָב ניט גענג כח".

„וואס איך וויל נאר וויסען איז צו דו ביזט גרייט צו טון וואס מען הייסט דיר".

„יא, איך בין גרייט".

„מיר וועלען דיך וועגען ישרע וואָך און איך בין זיכער אז נאר אין ניכען וועסטו זיין אל רייט".

דר. טשייס'עס גריחיר פוד 50 סענט א באקס. 6 פאר $2.75, ביי אלע הענדלער אדער ערמאנסאן בייטס און קא. לימיטעד, טאראנטא.

Edmandson Bates & Co. Ltd. Toronto

שניידער פון באסטאן האבען אָנגעבראכען דעם אריימענט

באסטאן, דעצעמבער, 7.

די קלאדינג מאנופעקטשורערס אסא־סיאיישאן האט נעכטען באשלאסען אָפּ־צוברעכען אלע פארבינדונגען מיט דער אמאלגאמייטעד קלאדינג ווארקערס אוניאָן אמעריקא. די אס'ן האט געשיקט א בריעף צו דער דזשוינט באָארד אָנזאָגענ־דיג איהר באשלוס. די אס'ן באקלאגט זיך אז צוליעב די יוניאָן רעגולאציעס איז דער פריין פון קליידער זעהר הויך כעשטיגען און זיי קאָנען ניט אנגעהן אויף אזא אופן.

ווען מען אפשר דארפען רעפארמירען די רעפארמער?

וואשינגטאָן, דעצעמבער, 7.

די רעפארם ארגאניזאציע וואס האט דורכגעפיהרט דאס פראהיבישאן געזעץ איז נעכטען דערגאנגען צום העכסטען פּונקט אין איהר רעפארמישער טעטיג־קייט ווען זי האט אויסגעארבייט א פאר־שלאג פארצוהרענגען אין קאָנגרעס וואס לויטעט, אז אלע אמעריקאנער לאנדע־אדער אמבאסאדארען אין פרעמדע לענ־דער זאָלען ניט טארען טרינקען קיין שנאפס און ניט פארוויידען קיין שנאפס געטראנקען ביי עפענטליכע געלעגענהייט־טען.

פארם פארם

א גרויסער רעדאקשאן סייל

פון עלעקטריק ליידעם קאוטס, טרימד מיט ביבער און אפאסאס

סייל פרייז $150.00

וואָלף סעטס און רויטע פאקסעס.

סייל פרייז $20.00

סייל פאנגט זיך אן

דאנערשטאג דעם 9־טען דעצעמ־בער ביז דעם 11־טען דעצעמבער

סלאסער פאר קא.

324 ספעדיינע עווענוי

יעקב מ. בענעט

(מין בענעט און עמעראן)

אריסטערס, טאליסטערס, נאמאריעס

א. ו.

2901 ראנדעם סטר. וועסט טאראנטא

טעלעפאן רושאנקשאן 9077.

וואוינונג טעלעפאן רושאנקשאן 968.

דר. ס. פערלמאן

רענטיסט

341 מאסטהויזס סטריט.

טעלעפאן קאלעדזש 6720

ניט אבסטונג אויף דער נרויסער עלעק־טרישער שילד.

ברידזש ארבייט צו מעסיגע פרייזען.

מען אין אויגען.

דר. ס. פיווני

דענטיסט.

מעטרעלאָזע עקספרעסען פון צייטן טאָר. קוין שין סטעדיינע עוו. רום 2.

טעלעפאן אדעלייד 4067.

טעלעפאן אדעלייד 5615.

דר. מ. קייטס

דענטיסט

218½ קוין וועסט.

(יאָר: מיכאל סטריט.)

טאראנטא.

דר. נ. לאנדוי

דענטיסט

אפיס

ראנדעס קאר. ספעדיינע

קאלעדזש 6073

אן פעבענטעז

צו פארענטען א פלעט פון דריי רומס מיט אלע קאָנוויניענס סינק אין קיטשען סעפּרעט נעז מיטער, פאסיג פאר א קליינע פאמיליע, קען גלייך אריינצופען 43 סט. פעטריק סטריט, נעווען ווילאיאם סט.

3874—12—9)

צו פארענטען פלעטס פאר מאנר־דעקטשורינג אָדער לייכטע ווערהאוועס, נאכפרעגען 75 דאנדעס קטריט איסט. קאָרנער דאנדעס און באָנד סטריט.

3872—12—14))

צו פארענטען א פלעט פון 3 רומס. אלע קאָנוויניענס, סעפּרעט נעז, עלעקטריק ליקטשורס. פאסיג פאר א יונגער קאָפּעל. רומס ווערען ליידיג היינטיגע וואָך. סינק אין קיטשען און ווינא בלייענדס. נאכפרעגען 87 באָרדען סטריט.

862—12—13)

איבערצוגעבען א הויז פון 7 רומס מיט אלע קאָנוויניענס מיט איינינע שטיק־לאך פּוירניטשער. מען קען גלייך אריינ־מופען. נאכפרעגען 209 קווין סטריט וועסט.

13866—12—9)

צו פארענטען א פלעט פון 3 רומס מיט אלע קאָנוויניענס. נאכפרעגען 696 ריטשמאנד סט. וועסט. טעלעפאן עדע־לייד 3624 W

871—12—9)

צו פארענטען א פלעט פון דריי רומס. אלע קאָנוויניענס, ניי דעקאָריר־טעט. אייך א טעלעפאן. נאכפרעגען 453 ריטשמאנד וועסט. טעלעפאָן אדעלייד 6867 W

3853—12—8)

ארבייטער פערלאנגס

אן אנטשענדיגע פאמיליע פארלאנגט א פרוי פאר לייכטע הויז ארבייט קיין קליינע קינדער. מיר זענען פארגנומען אין ביזנעס. נאכפרעגען 620 קווין סט. וועסט.

3881—8—11)

פארלאנגט א שניידער, מוז קענען רעדען ענגליש, אין אויך פרעסען, סטעדי ארבייט. דאמשערין טיילארס 133 עלסוואָרט עוו. קארנער סט. קלעיר און עלסוואָרט. נעהמט סט. קלעיר קאר.

3878—12—8)

פארלאנגט א פעהיגע יונגע מיידעל אלס סטאקקלעער און פּפּוטער. נאָכ־פרעגען היי קלאס עמבראדערי קא. 431 קינג סט. וועסט.

13868—12—9)

א פארהייראטער מאן זוכט ארבייט, האָט א פערד און וואגען. ווילל צו טון יעדע ארבייט. פרעגען שריפטליך „זשור־נאל" באקס 509.

828—12—9)

אן עלטערע פרוי איז ווילל צו געהן אלס ווארטס פרוי, נאכפרעגען 22 סאהא סטריט

עקספּיריענסד פאר פינישערס פאר־לאנגט. נאכפרעגען 168 בעי סטריט קארעטצקי ברידער.

873—12—8)

פארלאנגט א פרוי אדער א מיידעל פאר לייכטע הויז ארבייט אין נאקט אנ־טעריא. גוטע בעהאנדלונג און גוט גע־צאָהלט. נאכפרעגען 84 ד'ארסי סטריט.

13869)

פארלוירען, שבת פריה דעם 27־טען נאָוועמבער א פּאָר איינען גלעזער אָהן ראמען אין באקסעל, אויף דיארסי, בע־ווערלי אדער קאלעדזש. גוטע באלוינונג טעלעפאניר קאלעדזש 4254.

2884—12—10)

דר. סינעל

דענטיסט

425 בלור סט. וועסט

קארנער ראבערט סטריט

טעלעפאן קאלעדזש 2820

פארהיט אייערע אויגען

אין די קאלטע וועטערען וועט איהר וועלען זיצען אין הויז, דערפאר דארפט איהר אייך פארזאָרגען מיט באקוועמע אויגען גלעזער צום לעזען. אויגען ווערען זעהר פארזיכטיג עקזאמינירט, און גלע־זער ווערען פארקויפט פאר זעהר מעסיגע פרייזען. גלעזער צום לעזען פון $3.50 און העכער. פאטראניזירט דעם איינ־ציגען אידישען אדווערטייזטען אפטא־מעטריסט אין שטאדט.

אויב איהר קענט ניט קומען צו אונ, אין אָפּיס אונטערזוכען מיר אייערע אויי־גען ביי אייך אין דערהיים.

Dr. LOUIS WINKLER

Registered Optometrist and Optician

390½ Yonge St. Ad. 5671

With N. Jacobs' Jewelers

ביזנעס פּיפּען אז צו ווערקען

$5000 א גוטע הויז אין גרענדזש עווענוי, כמעט ניי, בריק, 8 רומס, אלע קאָנוויניענס, עלעקטריק, נאכפרעגען ער־מאנד לעפינגורע 152 בעי סטריט רום 101

3841—12—8

ספעציעל פאר פרויען.

איהר באקומט צו קויפען נייע שייטלען ווי אויך צו פיקסען אלעס אין האָר אר־בייט. אויך מאך איך א ספעציעלען בארגיין היינטיגען מאָנאט אין פליכטען. **די וועלכע האבען אויסגעעמטע האָר,** מאך איך פון זיי פליכטען.

יומאן הער שאפ, 153 דאנדעס וועסט.

1010—12—21

אלע איבערגעלאוענע סוטס און אוועדקאוטס פון אונזערע דריי־סיג בראנד־שעס איבער גאנץ קענעדע, וועלען אויס־פארקויפט ווערען צו $14.00 א שטיק. איינציגע פאר הויזען צו $3.95, באזונ־דערע וועסטען צו $1.50. אין פיעלע פאר־לען זענען אָט דיעזע פרייזען צוויי דריטעל ווענינער ווי זייער פאקטישע ווערט. בוחרים דארפען קויפען דיעזע חאורה אין זיי וויידער פארקויפען צו זייערע קאס־טומערס. קלוגע מענער וועלען קויפען צוויי און דריי סוטס און אויבערדעק צו דיעזע פרייזען.

ציס אויספארקויפען אין 282 יאנג סטריט, ענגליש און סקאטש וואולען קאָמפּאניע.

1052—12—30)

צו פארקויפען א דזשענטס פיירני־שינג און קלאדינג סטאָר. פארזיכערט א לעבען צו מאכען. אורזאכע פון פארקויי־פען, איינענטימער נעהמט אין מאנופעק־טשורינג ביזנעס. נאָכפרעגען 541 קווין סטריט וועסט.

13831—12—16)

צו פארקויפען א ליידעס טייליארינג און רעדי־טו־וועיר סטאָר. א לאנגער לעזע. אורזאכע פון פארקויפען, קען ניט אטענ־דען די ביזנעס. נאָכפרעגען 2966 דאנ־דעס סטריט וועסט. אדער טעלעפאן דזשאָנקשאָן 4140.

13865—12—14)

צו פארקויפען א זעקס רומיגע הויז, פראנט בריק לאט 130 ביי 16½. 3 פיס באר, גען און אלע קאָנוויניענס. נאָכפרע־גען ביים איינענטימער 173 קלינטאָן סט.

13864—12—8)

צו פארקויפען אפרינטינג פּלענט, זעהר ביליג. א גוטער פּלאץ. עס איז פארהאן אלץ וואס א פרינטינג פּלענט דארף האָבען. נאָכפרעגען 303 קינג סט. וועסט.

3883—12—9)

צו פארקויפען א פערד, וואגען און האַרנעס. נאָכפרעגען 33 קענזינגטאָן עוו.

13882—12—9)

איך וויל איבערגעבען מיין אינטע־רעס אין א גוטע מאנופעקטשורינג. פיעל געלט צו מאכען פאר קעיש אדער עקס־טוישענזשען פאר גוטע גראסערי אדער דריי גודס. שרייבט „זשורנאל" באקס 513.

880—12—10)

א שאפ אין מאשינערי צו פארקויי־פען. נאָכפרעגען 191 דזשאהן סטריט.

3875—12—11)

צו די שניידער טרייד!

מיר פארקויפען שניידער טרימינגס בילליגער. הי איבעראל און איהר אלע שניידער זאָלט דא געדיינקען און קויפען אייערע טרימינגס אין א פּלאץ, וואו איהר וועט שפארען געלט און ווערען ריכטיג באהאנדעלט. אויך קויפען מיר אָפּ טרימינגס פון אייד, ווען איהר האט וואס צו פארקויפען און אלעס, וואס איהר דארפט, איז אונז צו טעלעפאָנירען און מיר וועלען שוין צו דעם אטענדען. פארסעלס העכער פון $3 דעליווערען מיר צו אייך. עס מאכט ניט אויס וואו דאס איז. אדרעס אויסער טאראנטא שיקען מיר צו אייך צו יעדער צייט. בוק און קא. 279 קווין סט. וועסט. טע־לעפאן אדעלייד 1493 אדער קאלעדזש 8110.

905½—12—5

א הוסט איז א סימן פון קר־מענדער ערנסטער געפאהר

באפרייט זיך פון דעם גלייך מיט א דאָזע פון "דר. מייסס קאָוו באל־זאם". קיין אנדער מעדיקאמענט גלייכט זיך צו דעם, אבסאלוט גא־ראנטירט. פרייז 35 סענט. צו באקו־מען בלויז ביי

Claude J Halloran

דראגיסט.

202 Dundas W. Cor. Centre Av.

טעלעפאן אדעלייד 1281.

Ford

טורינג ראנעבאוט סעראן, קופע קויפט אייער מאָדר קאר ביי

הערי טוג

טעלעפאן מין 381

לייכטע באדינונגען

ביזנעס שאנסס!

טעלעפאָנירט אדעלייד 153.

פאר מעסענדזשער.

אלע פארטען שטרעבן געשארפט אז גע־שליפען פון 10 סענט אז תעבער.

אלע פארטען רייזערס. כליידס נעשטרעסט.

אויך בי נעוועהנליכע רייזערס געשטרעסט אז געשליפען אז אריינגעשטעלט נייע הענטלאד צו רייזערס.

מיר קומען נאך דער ארביים.

די אלבערט שארפער רייזער

180 באטהוירסט סט. טאראנטא. אנט.

רופינג, ווילאיאם סאלטער, 152 בעי סטריט, אדעלייד 1098, דזשעראלד 496

1061—12—28)

הויז רעפער קא. לימיטעד.

4—152 בעי סטריט

מיר קוקען איבער און פארריכטען אלעס נויטיגעס אויף בילדינגס פון סעלער ביז'ן דאך.

טעלעפאן אדעלייד 1098

1061—12—28)

פייפערהענגינג און פיינטינג.

דער אלטער באקאנטער פייפערהענגער און פייכטער פייפערט מיט די שעהנס־טע פייפער און די בעסטע פיינס.

סעם קייסס, 166 אסינגטאן עווענוי טעלעפאָן פארקדייל 3394.

3340 1—12—

מיר רעפיירען אלע סאָרטען סטאווס און קלינען פארניסעס צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען אייער אלטען סטאָוו אויסקוקען ווי ניי. 80 דזשעראלד סט. וועסט. טעלעפאָן עדעלייד 5198 W

13505—1—1)

דעכער פיקסען.

מיר מאכען נייע גרעוועל דעכער און פיקסען אלטע, מיר מאכען פארשיעדע־נע פוירנים ארבייט. גוטע באהאנדלונג גלייך אטענדעט. אלע ארבייטען גא־ראנטירט און צו די ביליגסטע פרייזען.

אימפּעריאל רופינג און טינסמיטינג קא. 95 עלם סטריט. טעלעפאָן ארע־לייד 7631.

3771—12—24

האפמאן פייפערהענגער

פיינט און פייפערט צו די ווינטער פרייזען, 1 אלסטער סטריט, טעלעפאָן קאלעדזש 3023.

3591—12—10)

פלאמבינג און היטינג קאמפּארד קאָמ.

מיר מאכען נייע און פיקסען אלטע פלאָמבינג. שנעלע באהאנדלונג. צו־פרידענהייט גאראנטירט.

434 קווין סט. וועסט טעלעפאָן קא־לעדזש 2784.

711—12—18

קארפענטערס.

מיר מאכען סטאר פיקטשורס און אָפּיס ארבייט, ווי אויך הויז אלטעריי־שאנס, צו בילינסטע פרייזען. טעלעפאָן קאָלעדזש 7306 אָדער 171 יוקליד עוו. מר. סטיינער.

13855—12—19

דעכער פיקסען.

מיר מאכען נייע גרעוועל דעכער און פיקסען אלטע, און פוירנים ארבייט. גלייך אטענדעט צו די בילינסטע פרייזען. אלע ארבייט איז גאראנטירט, די דזשע־נעראל רופינג און טינסמיט קאָ. 374 אסינגטאן עווענוי, פאָן קאָלעדזש 677.

קאהען און קאהען

באריסטע„ס" און נאָטארים פּאָבליק

א. א. ו.

סאן לייף בילדינג

60 וויקטאָריא סטריט.

מען 2684.

אברהם קאהען הילקרעסט W 4855

סעמוויעל קאהען דזשאָנקשאָן 2619.

אויפמערקזאם

מיר מאכען דעכער און מיד פיקסען אלטע. אויך מאכען מיר רינעווס, און אלע בלעכער ארבייט. אויך שטעלען מיר אריין נייע פארניסעס און פיקסען אלטע. נאכפרעגען ד. ליען 1072 קווין סטריט וועסט. טעלעפאָן פארקדייל 6076.

סיטי דיי ווארק

349—351 קאלעדזש סטריט.

מיר נעהמען אן ארבייט צו קלינען, פארבען און פרעסען. אונזער טראק וועט קומען צו אייך ווען איהר וועט אונז טע־לעפאָנירען.

מיר רענטען אויך פול דרעס סוטס און סילק העטס. טעלעפאָנירט קאלעדזש 2628.

האַרדוואוד פלארס

קליר אק פאר 35 סענט א סקווער פוט, אנדערע גריידס פאר 23 סענט, געלעגט און געפינישט קאָמפּלעט.

לערנ 1 פון סטריט טעלעפאָן דזשע־ראד 6029.

570—12—8

אין „פאלים קאורט"

ווידער אפגעלעגט.

דער פראצעס פון טשארלס שער, דעם ריכטער געשעפטסמאן פון 17 לענגלי עוו., אנגעהאנט פאר פארקוויפען שנאפס און וועלכער ציהט זיך פאר די לעטטע עטליכע וואכען, איז ווידער אפגעלעגט געווארען.

שע"ם לאיער האט ערקלערט, אז דער מאן, וועלכער פארצייכענט די פארהאנדלונגען, איז פארנומען אין האוס דעריבער פארלאנגט, אז דער פראצעס זאל אפגעלעגט ווערען איף קומענדען דינסטאג.

דער ריכטער האט דעם פארלאנג באוויליגט.

ווי אזוי אן אמעריקאנער פאר-ברענגט אין אונזער שטאט

דזשאן קארני, אן אמעריקאנער געשעפטסמאן פון שיקאגא איז געקומען צו אונז מיט קארטע צוויי וואכען צוריק. אין מ'קען ניט זאגען, אז אונז דער שטאט האט אים אויסגענומען זעהר פריינדליך, ווייל אנדערש וואלט אים ניט אויסגעקומען צו האבען מיט אים - ומיטא מיט אונזער "פאלים-קאורט". ער האט געכאפט קלעפ, מ'האט צוגעלאכט זיין נאלדענעם זייגער און אויך א הויכש ביסעל אמעריקאנער דאלארס.

קארני האט אבער אויך געראטן א "שור - טאים" דא, ווען מיט זאך איהם א פרעג טון. האן זיין אז ער וואלט געגעבען, דאס דער עסק האט זיך גע-הויבן. אז דאס גוטעס האט אריבער-געוואיזען דאס שלעכטעס.

אט הערט זיך איין, ווי אזוי דער אמעריקאנער האט צוגעלעבט דא א טאג. — איך בין געקומען אהער דעם 27-טען נאוועמבער און בין פארפאהרען מיט מיינע וואגען פון טשארלס שער אין מיינע וואגען פון טשארלס שער אין מיינע וואגען פון טשארלס שער אין

THE DAILY HEBREW JOU

N. Winbery, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of

PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO.
251 - 253 Queen Street West Telephone Adelai

Subscription Rates $6 Per Year, $3.50 Six
Single Copy —3 cents.

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto
January 22nd 1913

דאטעוועט אונז

כל זמן די מלחמה איז אנגעגאנגען און די פארבינדונגען זענען געשוואבן, האט מען נאך ניט געוואוסט אזוי פיעל וועגען דעם גהינום מלבן עס לעבט דאס מזרח - אייראפייאישע אידענטום. אבער אט זיך בעסערע פארבינדונגען געשאפן, און מיט דעם האט מען זיך שרעקליכע צו דערזייסן די אלע שרעקליכע איינצעלהייטען. וואס דערעסטום פון יענער זייט ים לעבט איבער.

מיר האבען די טעג פארעפענטליכט אין אונזער נייעם - אפטיילונג דעם זיי די איבערגעבליבענע אידען בעפען זיך ביי די וועלכע פארהרן זיי זאלען אין אמעריקע דערצעהלען וועגען פארמען פון לבקשות ברענגט יעצט כמעט יעדע פאסט.

עס איז א בריעף פון דער אידישער גמינע אין קראסילאיז, וועלכע שריבט:

„צו די אידען פון דער גאנצער וועלט!

דאטעוועט אונז ארויס פון די הענד פון דיבער אין מערדער, פיינינער פון אונזערע שוועסטער און פרייען. טוט אלץ. וואס איהר קאנט נור, צי דורך פאליטישע אינטערווענץ, צי דורך פערלייכטערען די מאסען - עמיגראציע א. ל. מוארום אין יעדען מאמענט קענען מיר פארלירען דאס פארמינען און לעבען, יעדער סך אונז שטראפלאז טרעטען.

דאטעוועט אונז פון א שענדליכען און הונגעריגטיט.

נישט מיט צדקה וועט איהר אבראטעווען דאס אוקראינישע אידענטום דאס ווערט פערטיליגט.

שוין 3 יאהר ווי דאס אוקראינישע אידענטום באדט זיך אין בלוט און דאס שוין פארלירען יעדע האפענונג. נור איהר, ברידער אונזערע פון דער גאנצער וועלט זענט אונזער איינציגע האפענונג און זיבער וועט איהר נישט פארלאזען קיין מיה און וועט נישט התאון ביז איהר וועט אונז ראטעווען.

איילט מיט הילף, נאכדעם קען עס צו שפעט זיין!

אידישע גמינע,

קאמיטעט פון דער „ציניסטישער ארגאניזאציע"

און אט איז א צווייטער אויפרוף פון א צווייטער אוקראינישער קהלה דעם שטעדטעל וואלאטשיסק, וועלכע שריבען:

„מיר אוקראינישע אידען באדען זיך אין אונזער בלוט. שוין 3 יאהר מיר זענען א זשק-רויב פון חיות אין מענשליכען געשטאלט. אונצעהלבאר ענען די פרכנות. ערמארדעט אויף א בארבארישען אופן, די וואס זענען נאך לעבען געבליבען זענען נישט זיבער מיט'ן מארגענדיגן טאג.

עס זענען נישט פארהאן גענוג ברעהדען צו באווייגען דעם דאזיגען שבקליכען חירבן. מיר ווענדען זיך צו אייך, אידען פון דער גאנצער וועלט, ווייל ביי אייך איז נאך פארבליבען א פונק פון ברידערליכע געפיהלען, אויב דאס כלום פון אונזערע אבות פליסט נאך אין אייערע אדערען, טא איילט מיט הילף און ראטעווט אט די איבערגעבליבענע ביים לעבען.

ראטעווט דעם כבוד פון אונזערע שוועסטער, העלפט אונז זיך ארויסצעקיכען פון דעם גהינום!

איילט מיט הילף, די צייט שטעהט נישט!

אמעריקאנער רעטונגס-קאמיטעט אין וואלאטשיסק.

ראטעווט אונז! מיט דיעזען רוף ווענדעט זיך יעצט דאס רואיניר-טע חרוב געווארענע אידענטום. און וואס איז דער ענטפער. וועלכען קומען פון אונז?

ראטעווט אונז! און קיינמאל האט דיעזער רוף נאך ניט געטראפן אזא דיסארגאניזירטען צושטאנד ביים אמעריקאנער און קאנאדער אידענטום ווי דער פאל איז יעצט.

די אידיש-נאציאנאלע ארבייט אין עסטרייך

דער זייענער קארעספאנדענט פון א. ק. ב. שרייבט:

די פארלוירענע וואהל - שלאכט אין עסטרייך האט געוויזען די פיהרער זון הער אידיש - נאציאנאלער פאליטיק און די פיז איצט געלייסטעטע ארבייט אין נאר לאנג ניט גענוג אויף צו זיכערען דער אידישער באפעלקערונג אין עסטרייך א נאציאנאל-פאליטישע פארטרעטונג אין די מלוכה-ערפער. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אויך די פאליטישע אויפקלערונגס-ארבייט איז געווען צו א שוואכע ביי דער עסטרייכישער אידענטשאפט, וועלכע האט זיך נאך ניט אין גאנצען באפרייט פון יאר פון אלטען לעבראליזם און אסימילאציע. דארום ווערט אצינד באראטען איך די ציוניסטישע און נאציאנאל - אידישע פיהרענדע קרייזען נכח נייע ארגאניזאטארישע פארמען פאר דער גאנצער אידיש - נאציאנאלער באוועגונג אין עסטרייך.

אין עסטרייך עקזיסטירט זייט דער רעוואלוציאנס - צייט א אידישער נאציאנאלראט, וועלכער איז אבער ניט געשאפען געווארען אויף יסוד פון פאלקס - וואהלען. נאר ער איז אלס קינד פון דער רעוואלוציע לויט רעוואלוציאנערע מעטאהדען צדדוכיגעזעצט געווארען. עס איז שוין לאנג געפלאגט געווען אויסצושרייבען עבענטליכע פאלקס-וואהלען. אבער דורך די וואהלען אין דער זייענער קהלה און דורך די פארלאמענט וואהלען, האבען די אידישען נאציאנאל - ראט געמיזט אפגעלעגט ווערען. איצט ווייזט זיך ארויס די נויטווענדיגקייט דורכצופיהרען די דאזיגע וואהלען אין דער נאהענטסטער צייט, כדי צו שאפען א לעגיטימע נאציאנאל - אידישע רעפרעזענטאנץ פון עסטרייכישען אידענטום, וועלכעס איז ווידר דער בכיון צוגעשטעלטער וואל - ריין איינטייליג מצד די פארלאמענטאר-ישע מעהרהייטס פארטייען, געכלבען אן א פארטרעטונג אין עסטרייכישען פארלאמענט.

באין בריהה וועט מען אין עסט-ריך מוזען טון דאס זעלבע, וואס עס איז געשאכט געווארען אין טשעכא - סלאוואקיי, אז אידען זיינען אויך פארטייען אין דער אידישער נאציאנאל - ראט אויף'ן סמך פון בערך 30,000 שטימען. וואס זיינען אנדיראטען האבען איצט באקומען ביי פארלאמענט וואהל, אדער עס זאלען דורכגעפיהרט ווערען נאנץ נייע וואהלען ספעציעל פאר'ן אידישען נאציאנאל - ראט.

די דאזיגע פראגע וועט אויך דארבען גע נטפערט ווערען פון דער ציוניסטישער פארטיי - כאנפערענץ אין עסטרייך, וועלכע וועט אפגעהאלטען ווערען אין די לעצטע טעג פון אקטאבער און אין די ערשטע טעג פון נאוועמבער. עס וועט אויך דארפען באשלאסען ווערען צי מען זאל בלייבען ביים נאמען "אידישער נאציאנאל - ראט", אדער מען וועט איהם ענדערען אויף "אידישען באלקסראט". ווייל לויט דער נייער עסטרייכישער פארפאסונג וועט דאס עסטרייכישע פארלאמענט, וואס האט לעצטענס געהייסען "נאציאנאל - פאר-זאמלונג" טרעטען דעם נאמען "עסטרייכישער נאציאנאל - ראט" דארדורך וואלט דאס ווייטערע פארבלייבען ביים נאמען אידישער נאציאנאל - ראט, אויך פאר דער אידישער רעפרעזענטאנץ אשר גורם געווען געוויסע געזעצליכע כבכ כוח, און מען וועט דאריבער וואהרשיינלעך זיך פארשטעלען פאר'ן נאמען "אידישער פאלקס - ראט.

א וויכטיגע פראגע וועט אויך זיין, אויף וואס פאר אן אופן צו אהנגאניזי-רען פאליטיש די מזרח - אידישע מא-סען. וואס לעבען אין עסטרייך פארט אי וויען. ביי דעם נייעם וואהרשיינלעך קריסטליך - סאציאלען קורס, וועלכער וועט הערשען אין דער נייער עסטרייכישער רעגירונג און פארוואלטונג, וועלען די מזרח - אידען האבען א שווע-רען שטאנד. עס וועט נויטיג זיין א גע-וואלדיגער פארטייד'גונגס - קאמף, אז מען זאל ניט פארפאלען די אין וויען וואוינענדע מזרח - אידען. אדער ווי אזר לחלוטין ארויסטרייבען. דארום וועט נויטיג זיין צו ענטשיידען צי מיר-לען די הייגע מזרח - אידען אריינגעהן אין דער אלגעמיינער אידיש - נאציאנא-לער ארגאניזאציע פון גאנצען עסטרייך בזכען אידענטום, אדער וועלען זיי מיזען שאפען פאר זיך א סעפעראטע ארגאני-זאציע נאך דעם מוסטער פון מזרח - אידען פארבאנד אין דייטשלאנד.

די דאזיגע ארגאניזאציאנס - פראגען האבען נאך דארדורך א באזונדערע אלס עלע פאליטישע באדייטונג, ווייל די סאציאל - דעמאקראטישע פארטיי אין ארויס פון דער עסטרייכישער רע-גירונג אנז האט, צוריקגענומען אויף זיך די דאלע פון א שארפער אפאזיציע. עס איז זעהר וואהרשיינליך, אז דאס נייע עסטרייכישע פארלאמענט וועט מיט האבען קיין אריכת ימים און מען וועט אין עטליכע חדשים ארום מוזען ווידערען נייע פארלאמענט - וואהלען. די דאזיגע לאגע פארדערט פון די אידישע פאליטיקער אין עסטרייך איפצוטייען זאג שטארקע נאציאנאל - פאליטישע ארגאניזאציע. אז עס זאל ניט מעהר מעגליך זיין קיין עסטרייכישער פארלאמענט אהן א אידישער פארלאמענט - אידישער פארטרעטונג.

דאס לעבען פון די דוכאבארען אין סענעדע

די דוכאבארען זיינען, ווי באקאנט א רוסישע סעקטע, וועלכע האלט פון דער לעהרע פון "ניט שלאגען צוריק", (ד. ה. ניט פארטיידיגען זיך אפילו ווען מען ווערט אנגעגריפען פון א שונא). פון אויסמיידען לוקסוס, און פון ניט עסען קיין פלייש. וועגען די דוכאבארען, וואס זיינען געבליבען אין רוסלאנד, וויסען מיר אין די לעצטע יאהרען גאר ווענג, דערפאר אבער וויסען מיר גאנץ גוט ווי עס גערט די יענינע דוכאבארען, וועלכע האבען זיך מיט א יאהר 20 צוריק באזעצט אין קענעדע. אן אמעריקאנער ז'ורנאליסט, וואס האט אפגעשטאמט ביי זיי א ווייזיג מיט א קורצער צייט צוריק, הערצעהלט אן דעם ז'ורנאל: "נוד העלפטה" (בעטל קריק, מיש.) אז זיי לעבען ווי שטרענגע וועגעטעריאנער, אז זיי זיינען עהרלעך אין דער ארבייט, אז זיי האבען א גרויסען ערפאלג און אז זיי זיינען א סך בעסער אפ ווי די "פרייע - עסערס".

"היזע רוסישע וועגעטעריאנער, — באקאנט אז דער שרייבער — זענען גע-לומען אין קענעדע ניט א יאהר צוואנ-ציג צוריק אהן א סעגט. און אהן שום אויגענטום און האבען זיך באזעצט א-ן קאלטע געגענדען אין סאסקאטשעוואן לען אלבערטא אלס פארמערס. ייענדי-ער ארעם, זיינען זיי געצאלאנגען גע-וען דורך גולעבען די ערגסטע צוויי יאהר אין ערגיס נויט. אבער ניט קוקענדיג דאיף דעם, וואס זיי האבען זיך ער-נעהרט בלויז מיט וועגעטעריאנער שפייז, זיינען זיי אין שטאנד געווען אר-בעיצטראגען די אונבאשרייבליכסטע טוועריגקייטען און ארויסצואהרבייטען זיך באכטער אויף א גאנץ פיינער שטופע. אין 20 יאהר האבען זיי פארוואנדעלט 300 טויזענט אקער - וויסטענס אין די שעהנסטע און בייסטע פארמס פון וועסטן קענעדע. מיט זעקס יאהר צוריק האבען זיי געלייבט נאר 10 טויזענט אקערס וויסטע לאנד און אויך דיזען עטיק לאנד האבען זיי פארוואנדעלט אין א גן - עדן. זיי האבען דא פארפלאנצט עפהנדליגע טויזענטער ביימער. וואס ליינען די שעהנסטע פרוכטען. זיי האבען דא אויסגעקייט פעקטארים פאר "עגס" - פרוכט, און זיי שיקען ארויס הייערע פראדוקטען צו די וויטעסטע שטעט.

"די איינצעלהייטען ווי אזוי דיזע רוסישע וועגעטעריאנער האבען פארוואנ-דעלט די לאלטע וויסטענישען אין בלי-הענדע געגענדען מיט פראכטפולע בארמס און שעהנע גערטנער. לעזען זיך די ראיטלעזאך פון פאנאסטישע ראי-מאנען. מיר האבען געפונען וועהרענד אינזער באזוך ביי דיזע מענשען. אז זיי באנוצען זיך ביסלאכווייז מיט די בעסטע מעטאדען פון מאדערנע אגריקול-טור, אז זיי פאנגען אן צו פארשטעהן פאלשטענדיג דעם ווערטה פון ערפיג-הונגען און אלע זאכען. וואס אנבאר-לאנגט צו אויסבעסערונגען אין אינדוסט-ריע און אז זייער לעבען אין זייער אייגענער פארבינדונג מיט דיהיגע פאטריאטען, און אז עס קומט פאר צווישען זיי א ברועה-וועקסעל און אז מען גיט זיי באפעהלען און מען שיקט זיי געלט אייסצופיהרען אנטי עסטרייכישע פלעגער. זיי מוזען פאר דעם זיכער האבען א געהיימע געזעלשאפט, וועלכע איז ארגאניזירט מיליטעריש. עס מיז אויך פונקציאנירען. א קוריער-דיענסט, זיי האבען אויך באדייטענדע געלד-מיט-רען אנצופיהרען די פראפאגאנדע, און זוכען צו שאפען די מעגליכקייטען פאר אן אויפשטאנד. דאס אויסצוגעפינען אין מיין אויפנאבע, און איך זאג עס אפען אז עס איז מיר שווער צו לעזען דיעזען רעטעניש."

דער אבערסט האט אויפגעשפילעט דעם אויבערשטען קנאפ פון זיין בלוזע. "עס איז דא שטארק אנגעהייצט. וואס איר זאגט דא, ליעבער אויבערקאמי-סאר קלינגט איינפאך ווילד. גלייבט איר אליין אזן דעם?"

דער אויבערקאמיסאר האט פארציי-גען די ליפען. "דער הער אבערכט וועט אבבעסטען טעגען אורטיילען וועגען דעם, ווען ער גלייבט אז די אידעע דערפון איז באערבטינס."

"דאס זאגט איר אזוי, אבער פון וואנען זאל איך עס וויסען? איך וואלט דאך שוין לאנג געהאט געמעל. דעם קיין וויען, ווען איך וואלט נאר דאס מינדעסטע באמערקט." די עטליכע טומלער האט מען שוין לאנג אויסגע-רוימט, די פאליטיק איז טויט. יעצט האבען מיר נאר צו טון מיט די אידען אין זייער קהלשע פאליטיק — אבער הויכ-פארראט? איר האט א טעות?"

(ווערט פארגעזעצט)

חנוכה

פון שלמה שמילעוויץ

א נייעם שיר של חנוכה
נעה איך אויך ברידער זינגען,
וואו טרייסט און פרייד און פרייליכקייט
ארבאנדט וועלען ברינגען.

א פרייהייטס-ליעד א הערליכע!
פאר אייך איהר אינטערדרוקטע,
א ערטליך ליעבען מוטערדיגרום
פון ציון די באליקטע.

וואס ענדליך נאך יאהרהונדערטען,
צוריק קריגט איהרע קינדער,
און ווידער וועט זי אויפבליהען,
מיט פרעכטיגקייט אצינדער.

און ווידער זיין א מיטערלאנד
פון חכמה און פון לעהרע,
און ריידען וועט פון יודענשטאט
די מנורה וועט מען אנצינדען.

שוין יעדערער מיט עהרע,
מיט ריינעם שמן זית,
מיר אידען וועלען פייערען
דעם חנוכת הבית.

אין כאבר ווואמען צו זינגען,
מה טובו אוהליך יעקב,
און יעדער איד וועט פיהרען שיין
נור ער איז אויך א תינוק.

בעמער אזוי

פון שלמה האלפערין

זאל ברענען דאס פייער, און שפרייטען זיך העכער
און ברייטער
עס שאדט ניט! דער פראקער וועט קיינמאל ניט מאכען
מיך קלענער.
עס ווערען נשמות אין פייער געהיילינט
און לויטער
עס וועט אויך מיין זעלע נאר ווערען געלייטערט
און שעהנער. . .

* * *

זאל צערען דער קערפער, ווי וואסער דאס בלוט
זאל צערינען
און זאלען די וואונדען צופעסען מיין פלייש מיט די
ביינער.
דער גייסט וועט דאך וואקסען! שטארקער וועט ווערען
דער זינען,
דער שכל וועט ווערען נאך שארפער און קלינער
און ריינער. . .

* * *

די וואלפישע צייגער! סע שווער זיך פון זיי
אויסצורייסען,
זאל בייסען א יעדער! כאפט ווער עס וויל נאר
זא ביסען!
פרעבט אויף מיין לייב! געשמאק איז מיין הויט אויף
צום בייסען.
מיין הארץ ווערט דאך נרעסער! און ריינער פון נאר
מיין געוויסען.

מענשען איז אפגרונד ✿ ראמאן

פון יעקב פינגערמאן
אידיש פון א. ריינווין
ישראל זאנגוויל געווידמעט

(אכט און צוואנציגסטע פארזעצונג)

"נאר ניט. זעהר אנשטענדיג זא-גאר דארף מיינעם ניט. איר זאלט די-ר זעהן אויף דער ביהנע — ווי באר-רישענד . . " מיט א חייזעריגער שטי-מע האט ער געטרילערט:

"געפליכט צו ווערען
בין איך צובליהט —
איך קען ניט ווארטען
אין רויזענגארטען."

דער אויבערקאמיסאר האט פונ'ם טעסטעל ארויסגענומען א ציגאר און באדרויכערט. "איז שוין דער הער אבערסט געקומען צו וועלכען עס איז שלום?"

"קוקט אהער, ליעבער אויבערקאמי-סאר, עס קען ניט געהן אזוי געשווינט. איך מוז צוערשט רעדען מיט פראטשאס-אא'ן, וועלכער ניט זיך מעהרער אפ מיט אזעלכע זאכען. מיין נאם, מיין האט גענוג ארבייט. רעדט ווייטער, איך הער".

ער האט זיך-שווער אוועקגעזעצט אין א פאטעל, אין פארלענט די הענט אי-ן בארן בויך.

דער אויבערקאמיסאר האט אפגע-שארט די אש פונ'ם ציגאר..." מיר האב-בען נאטירליך אויך גלייך ניט געוואוסט וואס מיר זאלען וועגען דעם דענקען, און מיר זיינען יעצט אויך ניט זיכער, אויב מיר גארען זיך ניט אין דעם".

"פארשטעהט זיך", האט סוואבא דא צוגעשאקעלט.

פוסט זיך נאכאמאל איין אין דער שטאנדראטיג, מיטא ר' ס' איבער יאן העכסטענס פון לובלין טען אין דען דא "יא".

אויף דעם שטיקעל, וועלכעס מיר האבען אפגעריסען פונ'ם ווינט מוז מען די ווערטער דערענדיגען מיט שכל. די אומשטענדען וואס דער שריפט צייגט אן אויף לובלין, האט נאטירלי-דעם פארדאכט ארויסגעפיהרט אויף דעם פארזיצער פוילישען נאציאנאל קאמיטעט, וועלכער האט אויסגעשפאנט אלע מיגלעכקייטען אז אונז שוין זייט לאנג בעקאנט."

"נעווים זעהר ריכטיג."

"האבען מיר איינמאל דאס פעסט-געשטעלט פאלט עס שוין מעהר ניט שווער, דעם פאדעם ווייטער צו ווענ-דען. מיר האבען דארום די ווערטער פארענדיגט."

ער האט אנגעווינען אויף א בוינען פאפיער.

פראנקען איבערוויזען
העכסטע אקציאן וועט מען פון
לובלין איינלייטען.
פאריז דען . . . קאטאנדא

"אויסגעצייכענט", האט אויסגע-רופען דער אבערסט. "קלאהרע קעפ זי-נען פאראן אין וויען."

"קלארע קעפ", האט דער אויבער-קאמיסאר געברומט. "אפילו א קינד האט עס געקענט צוזאמענשטעלען, אבער וואס טוט מען ווייטער?"

"ריכטיג, וואס ווייטער?" האט דער אבערסט מיט א פראגע ווידער-האלט.

"וועגען דעם בין איך טאקע אהער געשיקט געווארען, איך זאל עס אויס-[illegible] לויבט אז פארדין שטעהט אין פארבינדונגען מיט די הייגע פאטריאטען, און אז עס קומט פאר צווישען זיי א ברועה-וועקסעל און אז מען גיט זיי באפעהלען און מען שיקט זיי געלט אייסצופיהרען אנטי עסטרייכישע פלעגער. זיי מוזען פאר דעם זיכער האבען א געהיימע געזעלשאפט, וועלכע איז ארגאניזירט מיליטעריש. עס מיז אויך פונקציאנירען. א קוריער-דיענסט, זיי האבען אויך באדייטענדע געלד-מיט-רען אנצופיהרען די פראפאגאנדע, און זוכען צו שאפען די מעגליכקייטען פאר אן אויפשטאנד. דאס אויסצוגעפינען אין מיין אויפנאבע, און איך זאג עס אפען אז עס איז מיר שווער צו לעזען דיעזען רעטעניש."

דער אבערסט האט אויפגעשפילעט דעם אויבערשטען קנאפ פון זיין בלוזע. "עס איז דא שטארק אנגעהייצט. וואס איר זאגט דא, ליעבער אויבערקאמי-סאר קלינגט איינפאך ווילד. גלייבט איר אליין אזן דעם?"

דער אויבערקאמיסאר האט פארציי-גען די ליפען. "דער הער אבערכט וועט אבבעסטען טעגען אורטיילען וועגען דעם, ווען ער גלייבט אז די אידעע דערפון איז באערבטינס."

"דאס זאגט איר אזוי, אבער פון וואנען זאל איך עס וויסען? איך וואלט דאך שוין לאנג געהאט געמעל. דעם קיין וויען, ווען איך וואלט נאר דאס מינדעסטע באמערקט." די עטליכע טומלער האט מען שוין לאנג אויסגע-רוימט, די פאליטיק איז טויט. יעצט האבען מיר נאר צו טון מיט די אידען אין זייער קהלשע פאליטיק — אבער הויכ-פארראט? איר האט א טעות?"

(ווערט פארגעזעצט)

דאס לעבען פון די דוכאבארען אין סענעדע

גענער היים איז א זיכער און אן אנגע-נעהמער.

"אראפגעהענדיג פון טריין ביי דער סטאציאן בריליאנט אין בריטיש - קאל-אמביא, וואו עס פאנגען זיך אן זייערע קאלאניעס, באגעגענט מען כצענעס, וואס דערמאנען אן דעם פארמער - לע-לען, ווי ער ווערט באשריבען אין גע-וויסע פלעצער אין דער ביבעל. די פרוי-ען שטעהען דא אין פרימיטיווע, עכט אייערשע קאסטיומען און ארבייטען אויף די פעלדער און אין די גערטנער מיט אן ענערגיע, געש קטקייט און פרייליכקייט, אז דער צושווער קען ניט אפרייסען זיינע אויגען פון באגעגעניגען.

"די הייזער פון די אלאניעס זיי-נען ניט געבויט איינע-נעבען די אנדערע, די אין דער הבער. נאר זיי שטעען אפגע-נדערט איינע פון די אנדערע פיליייכט אויף א שטרעקע פון א האלב מייל. יע-עס הויז דופט זיך פונדעסטוועגען "הארף", ווייל אין איהם געפינען זיך צווישען 30 און 50 מענשען. יעדער הארף האט זיינע אייגענע שייערען, זיין אייגענע רוסישע באד. זיינע אייגענע "סאלאדען" (סטאר רומס), וואס זיינען אנגעפילט מיט פארשידענע תבואות און ייעות. דיי געביידעס, וואס זיינען גע-מאכט פאר אלע אנדערע צוועקען, שטע-הען אין איין לאנגען צייל, אונטער איין דאך צו דער צפון זייט: אט דיזע לעע-טע געביידעס דינען אין ווינטער אלס שטוב פאר די וואוינונג - געביידעס, ווייל זיי פארשטעלען זיין פון די שארפע, נארד ווינטען אין טיילווייז אויף פון די שנייי-שטודעמס. דער שטח שווישען די ביי-דע כארטען געביידעס, ווערט גערופען דער "ארד". וועלכער ווערט אויסגע-מאט פאר טרעגענען תבואות אין פרוכ-טען. וועז די זון שיינט. דער יארד ווערט אויך באנוצט אלס דער "פלאצ" פון דעם הארף, ווען דער וועט-כער איז פיין.

"צוויי פרויען ווערען באשטימט יעדע יאר צו זיין די חוכערינס פאר אלע פער-זאנען אין הויז, געבענדיג דאמיט א גע-ענענהייט פאר די איבעריגע פרויען צו טון וועלכע עס איז ארבייט אויס-ערט הויז. די פרויען האבען אויסער דעם אלטען רוס שיעו שנעיט. ווי מען גע-בינט איבעראל אין די וויינ - וואסענדע מענענדען פון זיך רוסלאנד. אזא ווי מאלטאי ישלדערט אין זיינע וואנדער-בארע ערצעהלונגען פון רוסישען לעבען.

אין א הייסען זומערדיגען נאכמי-טאג קען מען זעהן ווי דוכאבארע שטע-הען אין אזא יארד און וועהען ווייען. דיי בעהענע מאכט א שטוב וואלקען, וואס קען זיך זעהן פאר א מייל. דאס איז דער ווייען, וואס זיי געבויען פאר זייער איינענע שפייז. דער ווייען, וואס ווערט נאכהער געבאקען צוואמען מיט די קליינען אין נחיסע לאבענס און וואס ווערט פארצעהרט פון זיי מיט אן אונ-פאלגליכען אפעטיט. דאס ברויט פון דיזען ווייען איז ניט ווייס נאר ברוינ-לאך, נאר ער האט א סך מעהר נאהר-רונג אין זיך, ווי אונזערע ווייסע ברויט און דאס אין פיליכט די אורזאך פאר וואס דער דוכאבאר איז אזוי געזונט און שטארק. באטש ער עסט ניט קיין שיים פלייש.

א מאלצייט ביי די דוכאבארען פאנגט זיך אן מיט זופ. אין וועלכען קען געפינען אלערליי גרעשטייבלס מיט דער אויסנאם פון כרייעס. אין דעם זופ ווערט ארייגעטאן א ביסעל פוטער. ער ווערט געגעסען מיט הילצערנע לעפעל. נאך דעם זופ קומט א געריכט פון פלאד. מאמייטאס און אר-געריכטן; ווייטער קומט א געריכט פון פאליפלאוער געבראטען אין פיטער. אלע געריכטען ווערען געגעסען מיט א סך ברויט. פאר קאמפאט נעמען זיי תא-נוג, א הירזיג - פודינג מיט שמעטענע, מעהרען - ציטמעס און טיי.

"ווי מען קען זעהן פון דיזער בא-שרייבונג, האבען די דוכאבארען גענוג נאהרונגס-מיטעל "ווערשיטיבלס" ביי זייערע באלצייטען. אז זיי זאלען קענען ווערען יאט און פיהלען קרעפטיג. אויך אהן בלייט. און ווירקליך, דער וואס האט יוען עס אז געגעסען ביי די דוכאבא-ארען, געהט אוועק פון זייער טיש מיט עס געדאנק, אז פלייש עסען איז טאר-די אן איבערגעג זאך.

"די דוכאבארען זיינען ניט קיין מעסיטיסטען, וואס האלטען ניט פון מיינע אפארעגענען פון לעבען. אין זייערע אייגענע אלערליי וועד-שעטייבלס מיט דער אויסנאם פון כוויעס. אין דער אויסנאם פון דער אויסנאם פון דער אויסנאם פון

די ביכנע

ציט-פיעסען

ווי אזוי די אימיגראציע האט געשאפן א קוואל פאר פיעסען שרייבער און זייער ערפאלג.

פון יבמ.

די צייט-פיעסען שרייבער, וועלכע אייפגעכאפט געווארען ווי אזוי די גרינע לויפען ארום און שמעקען אין דער לופט, און אויך אויף דעם זוכען עפעס א פיעסע וועלכע זאל אים קיצ־טיג. יעדע אריבערגעקומענע "גרינע" האט א באזונדערען פארלאנג פאר לוקסוס און זוכען פארגעניגען. זייענדיג אונ־טערן איינפלוס פון דייטשיין לעבען, אנ־געזאפט מיט אויסגעלאסענהייט און פרעכהייט, זוכען זיי אויך דא דאס וועלכע. זיי פאראכטען זייערע מענער, וועלכע ארבייטען פאר זיי און זוכען א לעבען פון שמוץ אין שאנדע, אום נאכ־צוקומען די מאדע, צו דעם צו, איז אריינגעפאלאכטען א רייהע פון לידלאך, וועלכע דערגעהען ביז צום אבסורד, לידל־לאך וועלכע ווערען געזונגען אין יענע עפענטליכע פלעצער. וואו אנשטענדיגע מענשען קומען ניט אריין, און דער היתר פאר די לידלאך איז, אז אזוי פאדערט די פיעסע, אום דאס הייזעל זאל זיין פארפלאקאמט.

דערצו נאך באטיטעלט מען די שונד־מאכערייקעס מיט אזעלכע נעמען, ווי אי־דראזיגער טעכטער, א גרום פון פוילען, פאנראם קרבנות, מלחמה ווערען, און אנדערע אזעלכע קלינגענדע נעמען. מיט אזעלכע צו נעהמען די טעאטער נעהער.

אין די גרויסע שטעדט, דארט ווע־רען אט די שונד מאכערייקעס ניט אויפ־געפיהרט, דאנעבען אויף דער פראוויינ־ווערט יעדע וואך געשטעלט אזא פיעס, וואס פארדארבט און גראבט אונטער דעם פונדאמענט פון ריינקייט און ווארפט אפטמאל א חשד אין פאמיליעס וואו דאס לעבען איז ניט אזוי פוינעלדיג.

גלייבט דען ניט יעדע פרוי אז דער־פאר איז איהר מאן ארום, האט ניט פאר־א הר קיין היים, קיין לוקסוס, ווייל ווען זי איז דא ניט געווען האט ער אויפגע־האלטען א הארעם פון צעהנדליגער אויס־גלאסענע וויבער.

אזעלכע שוואמען־פיעסען מוזען וואס שנעלער אויסגעראט ווערען, אום אבי־סעל אפצישטעלען דעם פרעסערישען אפעטיט פון אט יענע צייט־פיעסען מאר־בער וואס זיינען גרייט פאר א טעמע צו טון אלעס וואס נאר מעגליך איז.

אזעלכע פיעסען פארדארבען בלויז אין פארט־ייבען פון טעאטער, און וואס שנעלער מען וועט פון זיי פטור ווערען, געזעצטער וועט זיין פאר די פראוויצייעלע טעאטער אקטיארען פונקט ווי פאר די טעאטער נעהר.

צייט פיעסען און אזא סארט, פאר־פעסטען בלויז די לופט ארומזיך, און וואס שנעלער אט די פארפיגסטעטע לופט וועט געריינינט ווערען, אלץ בעסער וועט זיין פארן פראווינציעלען אידישען טעאטער.

דראמאטורגען לעג שטיצט די אידי־שע שריפטשטעלער

הער יעקב מעסטעל, וועלכער איז אנ־געקומען אין אמעריקא פון עסטרייך אין אנהויב פון איצטיגען טעאטער סיזאן, האט עגדליך דורכגעפיהרט די הויפט־מיטיג, מיט וועלכער ער איז אהער גע־קומען, און דאס איז, צו שאפען אב־כעל הילף פאר די הונגעריגע און נויט־ליידענדע אידישע שריפטשטעלער פון עסטרייך און גאליציען. ער האט זיך יוגענד דעם געווענדעט צו דער אידישער דראמאטורגען ליגע אין נוי יארק, און נאך פיעלע פארהאנדלונגען זיינען זיי גע־קומען צו אט אזא פארשטענדיגונג:

די נוי יארקער אידישע דראמאטורגען ליגע, וועלכע האט אלס מיטגליעדער ביז 25 אידישע דראמאטורגען, אנהוי בענדיג פון שלום אש, אסיף דימאוו, לעאן קאברין, ז. ליבין, ביז ארונטער צו די זאלאטערעווסקיס, ראקאווס און סי־עלס, גיט איבער דאס רעכט צו דעם קלוב פון אידישע און העברעאישע שריפט־שטעלער אין וויען, אז זיי זאלען דארט נוי־מאהנען אלע ראיאלטיס פאר פיעסען פון אמעריקאנער אידישע דראמאטורגען וואס ווערען געשפיעלט אין די דארטיגע אידישע טעאטערע. די דאזיגע סומען, ווי עס איז אויסגערעכענט געווארען קע־נען בכבוד פארזארגען ביז פופצעהן אי־דישע שריפטשטעלער מיט חונה פאר א גאנץ יאהר.

דער ארינגעלער פלאן וועלכען יעקב מעסטעל האט פארגעשלאגען פאר דער נוי יארקער דראמאטורגען ליגע, האט זיך באצויגען בלויז אויף צעהן פראצענט פון די דערמאהנטע ראיאלטיס. אבער אויף דעם מיטינג פון דער דראמאטורגען ליגע איז איינשטימיג בשלאסען געווא־רען אויעקצוגעבען די נוטבארערטיגע אידישע שריפטשטעלער אין עסטרייך און גאליציען די גאנצע הכנסה, פון וועלך־כער די הונגעריגע און נויט־ליידענדע אידישע שריפטשטעלער פון עסטרייך און גאליציען. ער האט דעם געווענדעט פון מר. מעסטעל, וועלכער איז אין נוי יארק, און נאך פיעלע פארהאנדלונגען זיינען זיי גע־קומען צו אט אזא פארשטענדיגונג:

דער אידישער טעאטער אונטערנעמער אין די הינט דראמאטורגען. ביז איצט זיינען זייערע פיעסען געווען הפקר, און ווער עס האט געוואלט האט זיי געשטעלט ניט נעהמענדיג זיך די מיה און ניט דער־מאהנענדיג זיך אפילו צומאל אז מען דארף דעם דראמאטורג מיט עפעס מישלם זיין פאר דעם געשפילטען ווערק, וואס ברענגט זיי דארט צומאל אריין גאנץ היבשע פארדיגנסטען. איצט וועט דער שריפטשטעלער קלוב פון וויען האר־מן דאס געזעצליכע רעכט אפילו צו פארווערהען אזעלכע פארשטעלונגען, אויב די מאסע האט פריהער ניט בע־צאהלט דעם דראמאטורג זיין פארדיגנטען לוין, די ראיאלטי.

דער אפמאך וועלכען מר. מעסטעל האט געשלאסען מיט דער דערמאהנטער דראמ־אטורגען, פון וועלכען משה ריכטער איז דער טשערמאן און לעאן קאברין איז דער וויס־טשערמאן איז גילטיג פאר דעם נאנצען קומענדען יאהר פון יאנואר 1921 ביז יאנואר 1922.

כו עמי'ס ערפאלג אויף דער אמע־ריקאנער ביהנע

פון א פרומקין.

ניו יארק —

זעלטען ווען א פרעמדער, אן אויס־לענדישער אקטיאר האט דא געהאט אזא אלגעמיינעס בייפאל, ווי דער יונגער אי־דישער שוישפיעלער יעקב בן־עמי, וועל־כער האט געמאכט זיין ערשטען אויפ־טריט אויף דער אמעריקאנער ביהנע. כמעט אלע היגע צייטונגען האבען וועגען איהם געשריבען. די אנערקענטסטע טע־אטער קריטיקער האבען אין איהם דער־זוכן א נייע. אן אייגענארטיגע קראפט אויף דער אמעריקאנער ביהנע. וואס איז שייך צום טעאטער עולם איז בן־עמי'ס ערפאלג פונקט אזוי גרויס. די בעגייסטערטע אויפנאהמע וואס ער האט געקריגען ביי דער ערשטער פארשטעלונג פון "גרינווייטש ווילדעדש טעאטער" וואו ער שפיעלט איצט, ווערט פון די צייטונגען פארגליכען צו דער אויפנאהמע, וואס דער בעוואוסטער אמעריקאנער אק־טיאר דזשאן דזשאקוב בארימאר, האט מיט עט־ליכע יאהר צוריק געקריגען.

בן־עמי האט געמאכט זיין אויפטריט אונטער דער אויפזיכט פון דעם אמערי־קאנער טעאטער אונטערנעהמער ארטור האפקינס, אין אן ענגלישער איבערזע־צונג פון "שמשון און דלילה", א דרי־אקטיגע טראגי אקמעדיע פון דעם דענ־ישען שריפטשטעלער סולון לאנגע. האפ־קינס האט זיך מיט א צייט צוריק פאר־אינטערעסירט אין בן־עמין, ווען ער האט נאך געשפיעלט אין ניי־יאר אידישען טע־אטער. ער האט דעם יונגען טאלאנט־אלען שוישפיעלער פארגעלעגט צו געהן אויף דער אמעריקאנער ביהנע, און בן עמי האט אנגענומען דעם פארשלאג. פון יין רעפערטואר האט ער אויסגעקליבען "שמשון און דלילה". די פיעסע איז איבערעצט געווארען אין ענגליש פון שמואל גראסמאן, און בן עמי האט זיך גענומען עטליכע מאנאטען צייט אויסצו־לערנען די ראלע. דאס הייסט דיי ענ־גלישע ווערטער, ווייל די ראלע אליין האט ער געקענט פאלשטענדיג.

"שמשון און דלילה" איז אויף דער אידישער ביהנע געווען בן עמי'ס גרעס־טער ערפאלג, און אין דער ראלע פון דעם פעטע פעטער קרומבאק האט ער פיעזט איבעררעשט דעם אידישען טעאט־טער עולם פאר צוויי יאהרען, ווען ער האט די פיעסע אויפגעפיהרט צום ערש־טען מאל אין איירווינג פלייס טעאטער. ער האט זיך דאן אנטפלעקט, אפילו פאר זיינע גרעסטע פערגעהרער, אין א נאנץ נייער ליכט. מען איז געוואוינט געווען צו באטראכטען בן־עמי'ן אלס אן אקטיאר מיט שכל, אלס אינטעליגענ־טען, ערנסטען שוישפיעלער, וועלכער פארטיעפט זיך אין זיין ראלע און שפיעלט מייסטענס קארעקט און שען. אבער דא אין דער ראלע האט ער זיך ארויסגע־צייגט אלס טעמפעראמענטפולער שוי־שפיעלער, מיט אזוי פיעל לידענ־שאפט, אזוי פיעל פייער, און אבגעמאסטען, איינגעהאלטען, זאגאר אין די ברוי־זענדסטע מאמענטען.

עס איז דאן ביי קיינעם קיין צווייפעל ניט געווען, אז בן עמי'ס "שמשון און דלילה" האט בן עמי'ס ביזהער ראלע, און עס דארף דארום בעטראכט ווערען פאר אן גליקליכען אויסוואהל וואס ער האט דער־מיט געמאכט זיין אויפטריט. אויף דער אמעריקאנער ביהנע. ווייל דער־זאך וואס דאס איז זיין בעסטע ראלע, נאר אויך דערפאר וואס דאס שטיק איז צוגענגליך פאר דעם בעסערען אמעריקא־נער טעאטער עולם.

דער סודשעט פון "שמשון און דלילה" איז ניט קיין ביבלישער. די ביבלישע לענענדע ווערט דא בלויז אריינגעפלאכ־טען אלס סימבאל. עס איז די געשיכטע פון דעם דיכטער וואס קעמפט מיט דער־פיליסטער וועלט, מיט דער וועלט פון זאטע, צופריעדענע קרעמער זעלען, און ווערט פון איהר בעזיינט.

עס איז די פעזיע, וועלכע ראג־געלט זיך מיט אלע כחות אבער פאלט דאך אריין אין די בלוטיגע הענט פון די שונד שוישפיעלער, וועלכע פערקריפ־לען זי אין פארקויפען זי צום "ליעבען פובליקום". — דער העלד שמשון, וואס ווערט פערפיהרט פון דער רייצענ־דער דלילה און פארקויפט צו די פלשתים.

דער פעזט פעטער קרומבאק מאכט הויך דעם דאזיגען ביטערען קאמף אין זיין יונגער דיכטער קאריערע איז עד־געקומען פנים אל פנים מיט דער עמעל־האפטער קרעמער וועלט און מיט איהר וואכערזיגמייט, מיט איהר גראבען צי־ניזם. ווי אלע יונגע פאעטען האט ער זיך גערארגעלט, איבערגעלעבט אויף ענטוישונג נאך דער צווייטער, ביז די פיליסטער־וועלט האט איהם אבגעעקעלט און ער בעשליסט זיך נוקם צו זיין אן איהר. ער שרייבט אן א סימבאלישע דראמע מיט'ן נאמען "שמשון און דלילה" פארשטעלענדיג דעם העלד פון דער ביב־ל, ווי ער ווערט פארפיהרט דורך דער רייצענדער שעהנקייט פון דער אויס־גלאסענער פרוי, וועלכע גיט איהם איבער אין די הענט פון זיינע שינאים — די פלשתים. אט די דראמע זייגט וועט אויפגעפיהרט ווערען אין טעאטער אין ניי־יארק פון דער ווארשע אין זיין אייגענע פרוי, זיין בעליעבטע דאג־טער, די שוישפיעלערין וועט אויפטרע־טען אין דער גרויסער פעראנטוואורטלי־כער ראלע פון דלילה. אבער וועט דאס שטיק אנגענומען ווערען? לאנג ווארט קרומבאק אויף דעם עגטעער ביז ער דער־ווארט זיך ענדליך. די פיעסע ווערט אנ־גענומען, און די בשורה וועגען דעם מייער, א הויך פרייכ זיינער, וועלכער שטעלט צו די דעקאראציעס אין טעאטער.

און דער בשורה־ברענגער פארשטערט דעם דיכטער זיין נאנצע שמחה. ווי ע־האסט אט דעם מעבעל הענדלער, וועל־כער איז פאר איהם איינגעגנליך די פער־פערפונג פון דעם פיליסטערטום, פון די מיאוסע קרעמערשע נשמות! אבער דאס איז ניט אלעס. אט די צוויי מע־נער האבען אויף א פערזעליכע רעבע־נונג. דער ארמער דיכטער קוקט זיך ארום אז ער ווערט בעטראגען פון זיין כרוי, פון זיין דאנמאר, וועלכע ער ליעבט אזוי הייס, אזוי ליידענשאפט־ליך. און ער ווייסט ווער זיין קאנקו־רענט איז, דאס איז ניט קיין אנדערער ווי טאקע אט דער מעבעל הענדלער מא־יער, וועלכער האט ביז אהער געפיהרט א שטילער ליעבע מיט דער רייצענדער אקטריסע.

די טראגעדיע ווערט אלזא דאפעלט. עס ליידט דא ניט בלויז דער מיט דער וועלט זיך־ראנגלענדער פאעט, נאר אויך דער אפגענארטער מאן — א דאר־פעלט צווייצעטער שמשון. מיר זעהען אין איבערוויזענדע אייפערזיכטיגע מא־מענטען ביי זיך אין הויז און אין פייער־דיגע טעמפעראמענטפולע אויסברוכען אויף דער ביהנע, ביי דער רעפעטיציע פון זיין שטיק. עס איז א האפעלט, א געמישט גוטפיהל פון א באליידיגטער דיכ־טער נשמה און א פארלעצט, צוריקגע־הארן פון א בעטראגענעם מאן.... עס געהט דאך איהם, דוכט זיך, אזוי אין פעטיערענדיג אליין די שמשון ראלע, אין דעם מאמענט ווען ער לינט אין דלילה'ס שויס, דערזעהט ער איהרע אויגען, די בעגענדע ליידענשאפטליכע אויגען פון זיין פרוי, וועלכע זיינען געווענדעט צו אנדער ליובאווניס, דעם מעבעל הענד־לער... ער כאפט זיך אויף, בעפאלט דעם צושראקענעם קרעמער און עס וועלט א סקאנדאל. קרומבאק וועט שוין מעהר ניט מאכען קיין רעפעטיציעס. ער וועט אפילו ביי דער פארשטעלונג פון זיין פיעסע ניט זיין... ער אנטלויפט, פער שווינדט אויף א וואך צייט. דאן קומט ער צוריק אין א האלב־וואהנזינניגען צו־שטאנד, געפינענדיג זיין פרוי צוזאמען מיט דעם מעבעל הענדלער וועלכע דרעזזען זיך און קארטשען זיך צושראקענע אנט־קעגען זיין רעוואלווער. אבער ער פון זיי ניט טויטען, ער האט קיין האר־ניט דערצו, און ער מאכט א סוף צו זיין איינענעם לעבען.

און אט אין דער ראלע פון דעם פאעט קרומבאק, פון דעם דאפעלט־פארוואנ־דעטען שמשון. מאכט דאס בן עמי זיין גרויסען ערפאלג. ער איז ווי געשאפען פאר איהר. דער אויסהרוק פון זיין גע־זיכט, זיין מימיק, זיין טאן זיינען איי־גענארטיג, פעראינטערעסירענד, און זיין ענגליש, הגם נאך מיט א פרעמדען קלאנג, איז גאנץ אנגענעהם פארן אויער. דעם שטארקסטען איינדרוק מאכט ער, נאטירליך אין צווייטען אקט ביי דער רעפעטיציע. דאן זיצט דער עולם געשפאנט, אהן אן אטעם. זיי האבען נאך אזוינס אויף דער אמעריקא־נער ביהנע ניט געזעהן. אין זוין דער אקט שליסט זיך הילכט דאס טעאטער פון בעגייסטערטע אפלאדיסמענטען.

דאס שטיק וועט געשפיעלט ווערען נאך א פאאר וואכען אין דעם קליינעם "גרינווייטש ווילדעדש טעאטער", דאן, זאגט מען געהט עס אריבער אויף בראד־וויי. וואס פאר א שיקזאל עס וועט הא־בען דארט, צו וועט עס אויסגעהמען ביי דעם בראדוויי־ער טעאטער פובליקום — דאס קען מען בעשטימט ניט זאגען. אבער איין זאך איז זיכער, אין דעם הען קיין מיינונגס פארשידענהייט ניט זיין, אז בן עמי האט געמאכט ערפאלג אויף דער אמעריקאנער ביהנע — דעם גרעסטען ערפאלג וואס א שוישפיעלער הען זיך נאר וויגשען.

די העברעאישע דראמאטישע סטוויע „הבימה"

אויף דער אל־רוסישער קאנפערענ־ציע פון יודישער סאציאל־דעמאקראטישער קולטור־ן חדש יולי אין מאסקווא אויף וועלכער עס זיינען זיך צוזאמענגעפאהרען די הויפט־ווערטער פון יודישיזם און קאמוניזם איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע געגען דער העברעאישער דראמאטישער סטודיע "הבימה".

די רעזאלוציע האט געטראגען אן עכ־טען פאסקעוויל כארעקטער. אין האט אדיסענרופען שארפע פראטעסטען אפילו ביי א טייל מיטגליעדער פון "בונד" און "פועלי ציון" און ביי א סך אונפארטיי־אישע בילדונגס טויער. נאר די שענדלי־כע רעזאלוציע איז געווען א נזרה פון קא־מוניסטישען פארבאנד וועלכע ביז אנגע־נומען ווערען. ווי בעוואוסט האבען די בעסטע רוסישע טעאטראלע אין ליטערא־רישע כחות זיך שטארק פאראינטערע־סירט מיט דער "הבימה". וויאצעסלאוו, איוואנאוו, ראלמאנס און נארקי, דער־ריטיקער וואלקענשטיין און דער באר־גבוואוסטער ארטיסט שאליאפין — אט די אלע און נאך פיעל בעוואוסטע ארטיס־טען און ליטעראטען האבען איינגעפונען אז די "הבימה" קאן דינען אלס מוסטער פון איהר קינסטלערישען זייט. ניט איינ־מאל האבען זיי בעוואונדערט די ליעבע די מסירת נפש וואס זיי האבען בעמערקט ביי די ארטיסטען פון הבימה. עס איז זעהר מעגליך אז די סובסידיע וואס די מלוכה האט אוועקגענומען ביי "הבימה" א דאנק די העצערייען פון אידישען קא־מיסאריאט וועט פון דאס ניי געגעבען ווערען.

צו די אריינגאנג־עקזאמענס אין "הבימה" זיינען געקומען א סך טאלאנט־פולע ארטיסטען. די לכודים האבען זיך אנגעהויבען סוף אויגוסט. די טעג וועל־לען אויפגעפיהרט ווערען א סעצעג צום ערשטען מאל אנ־סקיס דראמע "בין שני עולמות" און ביאליק אויבערזעצונג, צו וועלכער "הבימה" נרייט זיך כמעט צוויי יאהר.

א באמבע אויפרייס

די ערשטע טעאטער באמבע, מיט וועלכער עס האט זיך ארומגעטראגען וואכען לאנג דער טעאטער סטאר האט ענדליך אויפגעריסען און ארויסגעפלאצט אז צום בענעפיס פון הער ב. עלווינג וועט געשפיעלט ווערען די נייע פיעסע פריזאנער נוכער 37, פון מ. שאר־ב. עלווינג אין ספעציעל געפאהרען דער קינד.

פינף פראגען [illegible] קענעדער אידן

1. ווילט איהר, אז דאס [illegible] פאלק זאל באסריטן [illegible] זיינע צרות, [illegible] שחיטה?
2. ווילט איהר, אז [illegible] ווייטער האבען [illegible] און פיהרען א [illegible] געזונט לעבען?
3. איהר ווילט דאס זיכער, [illegible] אזוי — וואס האט איהר געטאן דאס צו פארהינדערן [illegible]
4. האט איהר זיך שוין [illegible] רירט אלס ציוניסט? [illegible] ניישט, אייף [illegible] דאס אפ?
5. ווייסט איהר, אז אויף דער [illegible] נעדער ציוניסטישער קאנ־[illegible] שאן אין יאנואר [illegible] נעבען ווערען א כאריכט [illegible] דער ארבייט, וואס דו [illegible] דער אידען האבען [illegible] מאר'ן פאלק און לאנד? [illegible] מיר ערלויבען, אז [illegible] אויף דיעזע פראגען, און [illegible] ענטפער הערט ווערטער, נאר [illegible] מראשען. מיר גלויבען, אז [illegible] ועט נישט בלייבען [illegible] לחתנה.

קענעדער ציוניסטישע פעדעראציע אראנ.

דער קאנצערט פון שלמה שמולעוויץ

דעם קאנצערט אראנזשירט [illegible] באוואוסטען פאלקס דיכטער און זינ־גער שלמה שמולעוויץ, האט ארויסגע־רופן אנטערעס ביי אלעמען, [illegible] בעראל־גרייט מען זיך צום [illegible] וואס וועט פארקומען דעם 21טען צעמבער.

שלמה שמולעוויץ זעלבסט, פארא־נטווארטליך אז זיין קאנצערט, [illegible] זיין א פאלקס קאנצערט, [illegible] שויער וועלען באאמענט ווערען [illegible] בעוואוסטען פאלקס דיכטער, [illegible] אזוי פיעל פאלקסטימליכקייט [illegible] ליעדער, און אזוי פיעל ליעבע [illegible] נעריפען מיט זיינע האארצנע [illegible] דער ווי דאס תחלים'ל, [illegible] דער מאמען, און דאס טליתל [illegible] זיינען געזונגען געווארען [illegible] וואס ווערען געזונגען ביז דעם [illegible] טאג.

אין קאנצערט וועט זיך אויף [illegible] ליגען שלמה־שמולעוויצעס מיר־[illegible] קאנט אלס דראמא סמאל, [illegible] יעהאט א זעלטענעם ערפאלג [illegible] וואו זי האט אויסגעטרעטען [illegible] כענט געווארען אלס דאס אר־[illegible] ערפאלג נאך'ן 15טען.

באמבע נומער צוויי.

אט מיט דער צוויימער באמבע, [illegible] גען זיך יעצט ארום, די צוויי טעאטער [illegible] נעדזשערס מר. שאר. און מר. [illegible] אויך זיי האבען אן עהרען אויעגע־[illegible] 29־טען דעצעמבער, און זיי סודי־[illegible] זיי ווילען נאך ניט דעם אויפרייס. [illegible] טוליען דערווייל די באמבע אז זיי [illegible] ווארכען ביז די באמבע זאל זיך [illegible] אנווארימען. אבער אזוי אז [illegible] טאר וועט בלויז קענען הייזען. [illegible] בען א פיעסע וואס האט [illegible] גווארדיגען ערפאלג אויף דער ענגל־[illegible] ביהנע, און אין טאראנטא [illegible] עס בלויז געווען אין די מוזאוים.

באמבע נומער צוויי וועט [illegible] פלאצען נאך'ן 15־טען.

די ציט־פיעסען

ווי אזוי די אימיגראציע האט געשאפן א קוואל פאר פיעסען שרייבער און זייער ערפאלג.

פון יבמ.

די צייט־פיעסען שרייבער, וועלכע אייפגעכאפט געווארען ווי אזוי די גרינע לויפען ארום און שמעקען אין דער לופט, זוכען עפעס א פיעסע וועלכע זאל אים קיצ־לען, אז אדיסרופען ציבעלע טרערהרען, זיין א כל־בו מיט וועלכער עס זאלען זיין ציפרייעדען אין די סטארס, אז די קא־מיקער, אז די מענערדשערס. האבען פאר זיך באקומען א גוטען ביין, און פונקט ווי די וועלכע ווארטען אזא ביין צו באקומען, אזוי אט האבען זיך די צייט־פיעסען שרייבער אדיסגעווארפען אויף אט דעם ביין. האלטען איהם פעסט און מיט שארפע צייגער גרייזשען זיי פון איהם אהן איפהער.

פון אט דעם גוט־באקאנטען וועגט טרייער, פון אט יענעם גרייזען שטערץ האבען זיי געפונען פאר זיך א טראפען מיט וועלכען זיי פארגיסען, און האלטען אין פארוועגען א רייהע פון צייט פיעסען וואס רופען ארויס עקל און פארבאטונג.

פאר אט די יענע צייט פיעסען מאכער זיינען אפען אלע ווינקעלאך. זייערע פאנטאזיעס צושפיעלען זיך אויף וואס די וועלט שטעהט. זיי ווייסען אלעס וואס עס וועט פאסירען. שוין אפגערעדט פון דעם וואס עס האט פאסירט און טען צייגט דאס פאר'ן עולם. נאט אייף און זאל אייף וואוינ באקומען.

יאהרען לאנג איז דאס אידישע פא־מיליען לעבען געווארען צוריסען, די מלחמה האט אפגעטיילט און צושיידעט נאנצע פאמיליעס איינעם פון צווייטען. מענער האבען ניט געוואוסט פון זייערע פרויען און פארקעהרט, און יעצט ווען די וועלט איז צוריק ערעפענט געווארען, האבען אט די יענע צייט־פיעסען מאכער געפונען א קוואל פון וואנען צו שעפען מאטעריאל פאר זייערע מאכערייקעס.

יעדען טאג דערלאנגען זיי, אט די נייע מאכערייקעס מיט "געזענגע און טענצען". טרייער און פרייד און אט ווי אזוי.

א מאן האט דא געלעבט פון אן אויס־געלאסענע פרוי, נעמען ביי איהר געלט, און געשטיצט זיין זיידען דעם רב פון שטערטעל. דער זיידע פארבלאנדד־שעט קיין אמעריקא, — און נאט און הימעל — ער דערוויסט זיך פון אתנן זונה.

א מאן האט דא געהאלטען א הייזעל און געשיקט געלט פאר א בית המדרש, געקויפט א ספר תורה און שפענטער דערוויסען זיך די לאנדסלייט. אז זיי קושען א ספר וואס איז געקויפט פאר הייזעל־געלט.

א פארהייראטער מאן האט דא חתונה מיט א ווייב. ניט וועלענדיג מעהר הערען פון יענער וועלכע ער האט געלא־זען אין דער היים מיט זיינע קינדער, ווייל ער האט א טריפה'נעס האנדעל.

א נאנצע רייהע פון פיעסען, ווי שוואר־מען נאך א רעגען זיינען אנגעשריבען געווארען פון די קאלמאנאוויטשעס, סי־גאלס, און אנדערע, וועלכע האבען דערשמעקט א ביין און קוועטשען פון איהם בלויז אויף איין שטייגעל ווי דאס נאנצע לעבען דא אויף דער זייט ים, וואלט בלויז באשטאנען פון זנות, שכרות גנבה און עהנליכעס.

א צווייטער ביין איז פון די זעלבע

הייגט וועט חזן קאפלאנ'ס אפים זיין אפען ביז 12 ביינאכט

ווייל שמואל שראט און אהרן קאנטין פאהרען אפ מארגן

7 אזייגער

לאזט ניט אויס די בעסטע געלעגענהייט וואס איהר האט צו העלפען אייערע פריינט אין יוראפ דורך

חזן קאפלאנ'ס שיפס קאנטאר 92 קווין סטריט

דזשיי וו בראדי און קא.

באריסטער, פאליסטער, נאטערי און א. ז. וו.

אפיס אין 710-711 טעמפעל בילדינג. טעלעפאן ערעלייד 3086.

פעקטאר און שולמאן

לאיערס

303 לעמסדאן בילדינג. טאראנטא.

6 ערלייד סטריט איסט קארנער יאנג סטריט.

טעלעפאן מיין 4359.

לואים מ. סינגער

לאיער און נאטארי פאבליק

אמישאנער פאר אלע פראווינצען פון קענעדא.

לאא אפיס 164 ימקא סטריט.

טעלעפאן ערלייד 1440 וואוינונג. 433 פאלמערסטאן בולווארד

טעלעפאן ערלייד 1441 טעלעפאן קאלעדוש 4866.

דזשיי. דזשיי. גלעס

לאיער און נאטארי פאבליק

(פון דער פירמא עלדושי און גלעס)

אפיס רום 34 אימפיריעל בענק בילדינג קארנער יאנג און קווין

טעלעפאן אדלייד 6089 רעזידענץ טעלעפאן פארק. 960

דר. א. ל. הימעלשטיין

דענטיסט

דאמיניאן באנק בילדינג קארנער מיקאל און דאנדעס סטריט. קשל. 6441.

דר. ה. דיווידסאן

דענטיסט.

אין דער נייער ראיעל בענק בילדינג

קארנער דאנדעס און טשעסטנאט טעלעפאן ערלייד 1789

דר. ב. ברעגמאן

דענטיסט

בעסטע ברידזש ארבייט פאר מעסיגע פרייזען.

544 קווין סטריט וועסט, איבער הופערס דראג סטאר, טאראנטא.

טעלעפאן קאלעדוש 9610.

ספעשעל נאטיס צו אונזערע קאסטימערס

ערדערס קיילען יעצט און וואס ניט אויף דער לעצטער מינוט, ווייל שפעטער וועט איהר צאהלען דאכעל און דאצו וועט איהר נשך ניט קענען באקומען.

THE EATON COAL CO.

Phone Ad. 2696

איטאן קאהל קא.

אפיס 352 קווין וועסט טעל. עדל. 2696

טאראנטא כשר וואורשט און פיש סמאוקינג מאנופעקטשורינג

מיר מאכען באקאנט אז איהר קענט כיי אונז באקומען צו יעדער צייט נע־מיסטע פישען, אויך מאכען מיר די בעסטע וואורשטען און פאסטרא־מא. מיר קויפען נאר כשר'ע פליישען פון די אידישען חאלסייליער. די שטרענגסטע כשרות לויט די אומשטענדען.

ארדערס ווערען פינקטליך דעליווערט. קאנטרי ארדערס בעליווערט פון א דאלאר און העכער.

גיט אונז א טרייעל און איהר וועט דאן בלייבען אונזער שטענדי־גער קאסטומער.

משה הייווים

266 פארלאמענט סט. טעל. מיין 909

דער זיכערער וועג צום ערפאלג?

Prof. Michael Angelo

זיכער! דער בעסטער וועג צו האבען ערפאלג איז אנפאנגען לערנען ביי א נוטען לעהרער. באמ־ראכט דאס נאר גאנץ גוט! און קומט צו פראפעסאר מייקעל אנזשעלא נאך מוזיק לעסאנס פאר אייך אדער אייערע קינדער. איהר וועט אויסגע־פינען אז מר. אנזשעלא'ס סיסטעמע און ערפאה־רונג אין לערנען וויאלין, מאנדאלין, קארנעט, סאקסאפאן, אדער אירגענד וועלכען אנדערען אינסטרומענט וועט אייך פיהרען צו א זיכערען ערפאלג. מיין מאטא איז: „א גוטער מוזיקא־לישער אנפאנג" און דאס איבערגיג אין לייבכם.

באדינגונגען זעהר מעסיגע.

סטודיא 450 פארעיינע שו. טעלעפאן פאל. 17

HIPPODROME

די וואך פון 6 טען דעצעמבער

די בעיאלעטס. בענדער און מיהע.

מערי און קלעיר.

ספעשעל פאטא פיטשור.

פורירל וואהייט אין

„דער יינגער טיגער."

ווערט געוויזען 1.20, 4.15, 7.45.

עדי טענער און קאמפ.

גאלנתער און קלעיר.

נעקעי דזשעפס.

סאנשיין קאמעדיע.

הערט א מעשה

א מאן זאגט אז ער איז דער גרעס־טער אידישער קינסטלער וואס טא־ראנטא האט ווען אמאל געהאט. ער זאגט; ער פיקסט, אלערליי מא־שינערי, גראמאפאנען, סקיילס, שלע־פער, נייע שליסלען, בייבי קע־רעדזשעס, אייזערנע פענסעס, אדער טירען, סטאווס ריפיירט און געני־קעלט און קאנעקט. ספעשעל אין סטאווס וואס באקען ניט. פארשידענע ארטיקלען פון שטאל, אייזען, אדער מעטאלען.

ש־ש־ש־ש — לאכט ניט, נאר טרייט און איבערצייגט אייך. הונדערטער האבען שוין געטרייט און זיי זיינען העכסט צופריעדען, און דאס איז

ב. שלייפער 9 קענזינגטאן עוו.

טעלעפאן קאלעדוש 6621.

ספעשעל סייל

CASH OR CREDIT

אזוי ווי מיר האבען א גרויסען סטאק פון פארשיעדענע דזשעלערים, סילווער־ווער, קאס גלעז, לייכטער, פרענטש אייוועדי סעטס. אויך א שעה־נעהם אויסוואהל פון דיימאנדס אלעס פון 25 ביז 50 פרא־צענט בילינער. איהר מעגט זיך עדלייבען צו קומען און איבערצייגען זיך אז 14 קעראט גאלד ריסט וואטש פאר

$20.00

אייער פריינט קעש

145½ קווין סטריט וועסט

טעלעפאן אדלייד 3588.

מאנראניזם די איינציגע אידישע ווינדאו קלינינג קאמפאניע

מיר אטענדען צו אלערהאנד חויז, פעקטארי, אפיסעס און סטאר פלייגינג בעסטע ארבייט צו די בילינסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מא־נאטליך און יעהר־ליך. 10 טעראלי־סטריט, טעלע־פאן ארדעל. 3087

אוועגדען און זאג טובים טעלעפאן־נירט קאל. 5619.

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, 10 TERAULEY ST.

חתן כלה

זאלען דאס נעהמען אין אכט!

מערידזש לייסענס

קאן מען קריגען

אין אפסיס פון

אידישען זשורנאל

ארדעס פון דעם זשורנאל

251-253 קווין וו.

פארלאנגט

פארלאנגט פעדלער צו פארקויפען דעם „אידישען זשורנאל" יעדען פרייהמארגען. נאכמיטעגען א גאנצען טאג אין „זשורנאל" אפיס.

אויפמערקזאם!

צו אלע שטאדט און קאנטרי פעדלערס און דילערס אין דזשאנק

מיר קויפען אלצדינג אין דזשאנק. מיר זיינען אנפאנגער רא אין שטאדט און צאהלען די העכסטע פרייזען.

ביטע באהאנדלונג! קיין ווארטען!

קומט און איבערצייגט אייך.

The United Mill Stock and Metal Co.

59 Frederick St. Toronto

איין בלאק פאר שערבארן סטריט.

זשורנאל האל

דער „זשורנאל האל" איז צו פארדינגען פאר פארזאמלונגען, לעקציעס און עהנליכע אונטערנעהמונגען

דער „זשורנאל האל" האט פלאץ פאר 300 מענשען

וועגען אלע איינצעלהייטען אין „זשורנאל" אפיס—251 קווין סטריט וועסט

ווער געהט חתונה האבען?

מיר האבען א גרויסען אויסוואהל פון דרעס, טאקסידא און פראק סוטס. צו פארדענטען צו דן בילינסטע פרייזען.

פרימאן ברידער 571 יאנג סטריט

טעלעפאן נארט 3270

קויפט אייער קוילען פון

יאנעווער בראדערס

וואו איהר בעקומט בלויז ראזשערס קויהלען מיט ראזשערס פיקעס

268½ קווין סט. וועסט טעלעפאן ערלייד 3766.

ווערט א לעזער פון אידישען זשורנאל

לעזט אייער טעגליכע צייטונג וועלכע באקאנט אייך מיט דעם וואס עס טוט זיך ארום אייך.

לעזט יעדען פריהמארגען אויסער די אידישע נייעסען פון דער גאנצער וועלט וואס ערשיינען אין „זשורנאל" מיט דריי טעג פריהער ווי אין אנדערע צייטונגען. אויך נייעס פון אייער אייגענער שטאדט און פון אנדערע קאנאדער שטעדט אין שטעדטלאך ארום אייך, און פון איבער'ן גאנצען לאנד.

לעזט אין „אידישען זשורנאל" די וויכטיגסטע נייעס ארויסגענומען פון די פוילים - אידישע צייטונגען וואו דער „זשורנאל" גיט איבער אלעס וואס עס פאסירט אויף יענער זייט ים, וואו איהר זענט אזוי שטארק פאר־אינטערעסירט.

לעזט אונזערע נייעסען אין פאסירונגען וואו איהר געפינט דאס אינטערעסאנטסטע וואס עס קומט פאר אויף דער גאנצער וועלט

לעזט אונזערע קארעספאנדענציעס פון פוילען, וועלכע ווערען ספע־ציעל געשריעבען פאר'ן „זשורנאל" וואו עס שפיגלט זיך אפ דאס פוילישע־אידישע לעבען.

לעזט יעדען מיטוואך אונזער פיטשור „די ביהנע" וואו איהר גע־פינט אלע מאל עטוואס נייעס וועגען טעאטער, זוי אויך וועגען דעם וואס מען שפיעלט אין אונזערע שטאדטישע טעאטערע.

לעזט דעם „זשורנאל" יעדען טאג, און זייט זיכער אז איהר לעזט קאנאדעס אידיש - נאציאנאלע צייטונג, וואס איז פאראינטערעסירט צו געבען איהרע לעזער אלעס וואס אין קאנאדע פאסירט.

ווערט א לעזער היינט

אויך איהר זייט עס נאך ניט

NATIONAL THEATRE—נאציאנאל טעאטער

ב. שאר און ל. ליטמאן — ה. ווייסמאן

מענעדזשערס — געשעפטס מענעדזשער.

טעלעפאן ערלייד 2678

היינט אוועגט

די לאנג ערווארטעטע פיעסע

ירעבעדיגע יתומים

רסענט ביליגער אויפ'ן פונט 2 סענט

ביים באוואוסטען וואורשט מאנופעקטשורער

אליהו דאלגין

פון דער זיארשאווער כשרה וואורשט פעקטארי.

די בעסטע און כשרסטע וואורשט גאראנטירט פון די בעסטע לייט. מיר ערלויבען יעצט מיט צוויי סענט ביליגער אויפ'ן פונט צו אונזערע נייע און אלטע קאסטומער. פרעגט דעם פרייז ביים טעלעפאן אדער מיי מעסנער

אונזער אדרעס 671 ריטשמאנד וועסט טער. עדלייד 2658

אדרעס דעליווערט איבעראל

שעכטערס

אין אפען יעדען מאג.

פון 9 ביז 9.

ליסענס, אינשורענס

ליסענס, סיסיזען פייפערס, נע־טריע השטשגטען און אויך נענעראל

אלע אידישע צייטונגען,

ברענטפארד, סענט סעטח - קעלר, ראגרעס און האסילמאן.

מען קריגט „זשורנאל" ווערען

לויט רעם אפיס פרייז.

אפיס 636 כארטאן סט. איסט, טע־לעפאן 127.

James L. SHEKTER

Justice of the Peace

Issuer of Marriage

אלם טוהל

אין אפען יעדען מאג פון 5 ביז 9.

ליוואי

אין אינשורענס

אגענט

P. LEVI

Insurance

דער זיכערער וועג צום ערפאלג?

Prof. Michael Angelo

זיכער! דער בעסטער וועג צו האבען ערפאלג איז אנפאנגען לערנען ביי א גוטען לעהרער. באמ־ראכט דאס נאר גאנץ גוט! און קומט צו פראפעסאר מייקעל אנזשעלא נאך מוזיק לעסאנס פאר אייך אדער אייערע קינדער. איהר וועט אויסגע־פינען אז מר. אנזשעלא'ס סיסטעמע און ערפאה־רונג אין לערנען וויאלין, מאנדאלין, קארנעט, סאקסאפאן, אדער אירגענד וועלכען אנדערען אינסטרומענט וועט אייך פיהרען צו א זיכערען ערפאלג. מיין מאטא איז: „א גוטער מוזיקא־לישער אנפאנג" און דאס איבערגיג אין לייבכם.

באדינגונגען זעהר מעסיגע.

סטודיא 450 פארעיינע שו. טעלעפאן פאל. 17